Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение Муслюмовский лицей Муслюмовского муниципального района Республики Татарстан

Рассмотрено
на заседании ШМО
протокол № 1 от 28.08.2019 г.
Руководитель ШМО
_________ / А.Ф.Касимова
Подпись Ф.И.О

Согласовано
Заместитель директора
от 29.08. 2019 г
_________ / Ч.Т.Ахметшина
Подпись Ф.И.О

Принято
Педагогическим советом
протокол № 1
от 29.08. 2019 г.

Утверждаю
Директор МБОУ Муслюмовский лицей
_________ / Л.Я.Хабибуллина
Подпись Ф.И.О
Приказ № 112 от 29.08.2019 г.

МБОУ Муслюмовский лицей

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по предмету «Родной (татарский) язык»

на уровень начального общего образования

Срок реализации 4 года

Годы реализации 2019-2023 гг

Разработчики: ШМО учителей начальных классов

Программа по учебному предмету «Родной (татарский) язык» на уровень начального общего образования (1-4 кл.) разработана в соответствии:

- с Положением о порядке разработки и утверждения рабочих программ учебных предметов МБОУ Муслюмовский лицей;
- Учебным планом, календарным учебным графиком МБОУ Муслюмовский лицей;

на основе требований к содержанию и результатам освоения Основной образовательной программы начального общего образования МБОУ Муслюмовский лицей.

Рабочая программа реализуется перспективным УМК начальной школы.

Учебник. Мияссарова И. Х., Гарифуллина Ф. Ш., Шамсутдинова Р. Р. Алифба.

Учебник. Мияссарова И. Х., Файзрахманова К. Ф.,.Татарский язык. 2класс

Учебник. Мияссарова И. Х., Файзрахманова К. Ф.,.Татарский язык. 3класс

Учебник. Мияссарова И. Х., Файзрахманова К. Ф.,.Татарский язык. 4класс

Туган тел (татар теле) уку- укыту фәне буенча эш программасы башлангыч сыйныфлар (1-4кл.) түбәндәге докуметларга нигезләнде:

- МБГБУ Мөслим лицееның “Эш программаларын төзү һәм раслау турында нигезләмә”се;
- МБГБУ Мөслим лицееның уку планы, календар уку графигы;

Эш программасы Перспектив башлангыч мәктәп УМКсы белән реализацияләнә.

Дәреслек. Мияссарова И.Х., Гарифуллина Ф.Ш., Шәмсетдинова Р.Р. Әлифба.

Дәреслек. Мияссарова И.Х., Фәйзрахманова К.Ф.,.Татар теле. 2класс

Дәреслек. Мияссарова И.Х., Фәйзрахманова К.Ф.,.Татар теле. 3класс

Дәреслек. Мияссарова И.Х., Фәйзрахманова К.Ф.,.Татар теле. 4класс

Планируемые результаты освоения учебного предмета «Родной (татарский) язык»
Туган телдән (татар теленнән) башлангыч гомуми белем бирүнең төп белем бирү программасын үзләштерү дәрәҗәсе буенча планлаштырылган нәтиҗәләр

1 класс
1 нче сыйныф
Личностные результаты
Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр

– **осознание читателем своей новой социальной роли;** укучының үзенең яңа социаль ролен аңлавы;
– **отстранение учебной деятельности от игровой деятельности;** уку эшчәнлеген уен эшчәнлегеннән аеру;
– **позитивное отношение к образовательной организации и учебной деятельности;** белем бирү оешмасына һәм уку эшчәнлегенә уңай караштa булу;
– **понимать, что ты один из членов классного коллектива;** үзеңне класс коллективының бер әгъзасы икәнне аңлау
– **первичные навыки для взаимодействия в учебном процессе и различных ситуациях;** уку процессында һәм төрле ситуацияләрдә хезмәттәшлек итү өчен беренчел күнекмәләр;
– **примерная оценка своих действий и действий одноклассников;** үз гамәлләрен һәм сыйныфташларының гамәлләрен үрнәк нигезендә бәяләү;
– **общее представление о предмете татарского языка;** татар теле предметы турында гомуми күзаллау;

Метапредметные результаты
Метапредмет нәтиҗәләре

– **ориентация в учебнике, разделение содержания в рамках одного урока, распознавание условных знаков и т.д.;** дәреслектә ориентлашу, бер дәрес кысаларындагы эчтәлекне аеру, шартлы тамгаларны тану һ.б.;
– **ээпонимание цели и задач урока, запоминание;** дәреснең максатын һәм бурычларын аңлау, истә калдыру;
– **использование выделенного направления для учебной деятельности в учебнике;** дәреслектә уку гамәлләре өчен аерып күрсәтелгән юнәлешне куллану;
– **озвучивание порядка выполнения задания;** биремне башкару тәртибен кычкырып әйтү;
– **использование чертежей и моделей с пониманием при решении задачи чтения;** модель, сызымнарны уку мәсьәләсен чишкәндә аңлап куллану;
– **анализ и первичное обобщение по признакам освоения языковых знаний;** үзләштерелә торган тел белемен анализлау һәм билгеләре буенча беренчел гомумиләштерү;
– **чувственное сравнение усвоенных языковых знаний (предложений, словосочетаний), выявление общих и отличительных признаков;** үзләштерелгән тел белемен (җөмлә, сүзтезмә, сүз) тоемлап чагыштыру, уртак һәм аермалы билгеләрен табу;

– **установление причинно-следственной связи при освоении учебного материала (интонация и знак препинания и т.д.);** уку материалын үзләштергәндә сәбәп-нәтиҗә бәйләнешен билгеләү (интонация һәм тыныш билгесе һ.б.);
– **сотрудничество в решении учебных задач с соблюдением норм этики, принятие мнения собеседников, совместное мнение;** уку мәсьәләсен чишкәндә әдәп-әхлак нормаларын саклап хезмәттәшлек итү, әңгәмәдәшләренең фикерен кабул итү, уртак фикергә килү;
– **прием и корректировка результатов совместно с учителем, одноклассниками;** укытучы, сыйныфташлары белән берлектә нәтиҗәләрне кабул итү һәм төзәтмәләр кертү
– **понимание совместно с учителем (одноклассниками – различных способов решения учебного вопроса;** укытучы (сыйныфташлары) белән берлектә уку мәсьәләсен чишүнең төрле ысуллары барлыгын аңлау;
– **повторение высказанного мнения о выполнении устных действий при решении учебного вопроса;** телдән гамәлләрне башкару турындагы әйтелгән фикерне, уку мәсьәләсен чишкәндә эчтән кабатлап бару;
– **умение использовать предоставленный в учебнике учебный материал при решении учебных задач;** дәреслектә бирелгән уку материалын уку мәсьәләсен чишкәндә куллана белү;
– **высказать свое мнение, показать свою позицию**; үз фикерен әйтү, үз позициясен күрсәтү

Предметные результаты
Предмет нәтиҗәләре

Тема	Планируемые результаты Планлаштырган предмет нәтиҗәләре
Авазлар һәм хәрефләр Звуки и буквы	***Обучающийся научится:*** – слышать звуки речи; – знание звуков и букв, разъяснение их различий; – определение отдельных звуков в слове; – определение количества и порядка звуков в слове; – характеризовать звуки татарского языка: гласные / согласные; согласные; согласные звонкие/глухие, парные/непарные звонкие и глухие; – практическое использование с учетом характеристики звуков в освоенном объеме; – разделение слов на слоги, определение количество звуков; – понимание и распознавание речевого языка; – понимание роли звуков и ударения в изменении смысла слова; – определение случаев несоответствия звуков и букв в слове; – знание написания слов,в которые входят буквы (Я. е, ю) ***Укучы өйрәнәчәк:***

	– сөйләм авазларын ишетү; – аваз һәм хәрефләрне танып-белү, аларның аермасын аңлатып бирү; – сүздә аерым авазларны билгеләү; – сүздә авазларның санын һәм тәртибен билгеләү; – сүздә сузык һәм тартык, яңгырау һәм саңгырау, парлы һәм парсыз авазларны аеру; – үзләштергән күләмдә авазларның характеристикасын истә тотып, гамәлдә куллану; – сүзләрне иҗекләргә бүлү, авазларга таркату, иҗек санын сузык авазларга мөнәсәбәтле итеп билгеләү – сөйләм теленең яңгырашын ишетү һәм тану; – сүзнең мәгънәсен үзгәртүдә авазларның һәм сүз басымының ролен аңлау; – сүздә аваз һәм хәреф саны туры килмәгән очракларны билгеләү; – үзенчәлекле хәрефләр (я.е,ю) кергән сүзләрнең язылышын бел
Синтаксис Синтаксис	***Обучающийся научится:*** – понимать, что речь состоит из предложений; – понимание слов в зависимости от их смысла; – выделение предложения из отдельных групп слов; – правильно указать начало и конец предложения; – создание предложений, воспринимающих названия действий как центр предложени; ***Обучающийся получит возможность научиться:*** – различение видов предложений по цели высказывания;; – составить предложение из слов, переданных в начальной форме; – письмо по памяти небольших поэтических текстов, загадок ***Укучы өйрәнәчәк:*** – сөйләмнең җөмләләрдән торуын аңлау; – мәгънәгә ия булуына карап, сүзләрне тану; – җөмләне аерым төркемдәге сүзләрдән аеру; – җөмләнең башын һәм азагын дөрес күрсәтеп язу; – эш-хәрәкәт атамаларын җөмлә үзәге итеп кабул итеп җөмлә төзү ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – исемнәрен атамыйча әйтү максаты буенча җөмлә төрләрен аеру; – башлангыч формада бирелгән сүзләрдән җөмлә төзү; – кечкенә күләмле шигъри текст, табышмакларны хәтердән язу
Графика Графика	***Обучающийся научится:*** – знание татарского алфавита наизусть;

	– понимание и разъяснение значения алфавита; – размещение слов в алфавитном порядке по первой букве ***Обучающийся получит возможность научиться:*** – пользоваться алфавитом на основе знания последовательности букв в нем для упорядочивания слов и поиска необходимой информации в различных словарях и справочниках; ***Укучы өйрәнәчәк:*** – татар алфавитын яттан белү; – алфавитның әһәмиятен аңлау һәм аңлату; – беренче хәрефенә карап сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – алфавитны гамәлдә куллану
Морфология Морфология	***Обучающийся научится:*** – умение расставлять вопросы, группировать слова с названиями предметов, действий предметов, признаков предметов; – практическое понимание их роли в речи; – понимание влияния ударения на смысл слова; – правильное использование слов, написанных с главной буквы; ***Обучающийся получит возможность научиться:*** – различать близкие по смыслу и противоположные слова; – правильно употреблять в предложении слова в одном и том же значении; ***Укучы өйрәнәчәк:*** – предмет, эш-хәрәкәт, билге атамалары булган сүзләрне сораулар куеп аера, төркемләштерә белү; – аларның сөйләмдәге ролен гамәли аңлау; – басымның сүзнең мәгънәсенә йогынтысын аңлау; – баш хәрефтән язылган сүзләрне тану, дөрес куллану ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – охшаш һәм капма- каршы мәгънәле сүзләрне аеру; – җөмләдә бер үк мәгънәдәге сүзләрне тоемлап дөрес куллану
Бәйләнешле сөйләм үстерү Развитие связной речи	***Обучающийся научится:*** – использование слов в соответствии с содержанием речи; – писать по слуху предложения , в состав котрого входит схожие по произношению и написани слова; – списывать текст освоенных правил; – ответы на вопросы по содержанию текста;

	Обучающийся получит возможность научиться: – составление монологического текста по представленному плану (с помощью учителя); – разъяснение смысла слова в контексте; ***Укучы өйрәнәчәк:*** – сүзләрне сөйләм эчтәлегенә туры китереп куллану; – әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләр кергән җөмләне ишетеп язу; – үзләштерелгән кагыйдәләр кергән текстны күчереп язу; – текст эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – тәкъдим ителгән план буенча(укытучы ярдәмендә) монологик текст төзү; – сүзнең мәгънәсен контекстта яки охшаш һәм капма-каршы сүзләр уйлаганда аңлату

2 класс

2 нче сыйныф

Личностные результаты:

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр

– **позитивное отношение к изучению татарского языка как предмета;** татар телен предмет буларак өйрәнүгә уңай мөнәсәбәт;
– **признание богатства, красоты татарского языка;** татар теленең байлыгын, матурлыгын тану, тою;
– **ориентация на оценку результатов учебной деятельности учителя;**укытучының уку эшчәнлеге нәтиҗәләре бәясенә ориентлашу;
– **умение совмещать учебную деятельность;**уку эшчәнлегенә үзбәя куя белү;
– **признание успехов и неудач в учебной деятельности;** уку эшчәнлегендәге уңышларын һәм уңышсызлыкларын тану;
– **чувство моральной ответственности за свои поступки;** үз гамәлләре өчен әхлакый җаваплылылк тою;
– **воспитанный, отзывчивый, неравнодушный к пожеланиям и поступкам людей;**тәрбияле, ярдәмчел, кешеләрнең теләкләренә, йомышларына битараф булмау**;**
– **создание чувства гордости за свой народ, за свою Родину;** үз халкың, үз туган илең өчен горурлык хисләре булдыру;
– **ориентация на результаты учебной деятельности и действия одноклассников** уку эшчәнлеге нәтиҗәләренә һәм сыйныфташларыңның гамәлләренә ориентлашу;
– **интерес к изучению языка;**телне өйрәнүгә кызыксыну;
– **необходимость говорить правильно и художественно на татарском языке;** татар телендә дөрес һәм сәнгатьле сөйләү ихтыяҗы булу;
– **понимать гражданское единство, чувствовать себя гражданином России;** гражданлык бердәйлеген, үзен Россия гражданы итеп тоюны аңлау**.**

Метапредметные результаты
Метапредмет нәтиҗәләре

- **ориентироваться в построении учебника, в выделенном учебном материале;** дәреслекнең төзелешендә, бүлекләргә аерып бирелгән уку материалында ориентлашу;
- **понимание взаимосвязи между запланированными результатами и целью занятия;**планлаштырылган нәтиҗәләр белән дәрес максаты арасындагы бәйләнешне аңлау;
- **понимание и запоминание целей, задач учебной деятельности и применяемых для их достижения мер;** уку эшчәнлегенең максатын, бурычларын һәм аларга ирешү өчен кулланылган чараларны аңлау һәм истә калдыру;
- **ориентация на учебный материал, выделенный в учебнике;** дәреслектә аерып күрсәтелгән уку материалына ориентлашу;
- **планирование совместно с учителем решения учебных задач;**уку мәсьәләсен чишү юлын укытучы белән берлектә планлаштыру;
- **понимание содержания выполненной работы;** башкарган эшнең эчтәлеген аңлау;
- **определять знания и навыки, необходимые для выполнения работы;**эшне башкару өчен кирәк булган белем һәм күнекмәләрне билгели белү;**умение**
- **выбор совместно с учителем предложенных вариантов решения учебного вопроса;**уку мәсьләсен чишү өчен тәкъдим ителгән вариатнтларны укытучы белән берлектә сайлау;
- **осознанный прием оценок учителей и одноклассников своей деятельности;**үз эшчәнлегенә укытучы һәм сыйныфташлары бәясен аңлы кабул итү;
- **понимание своей роли при организации сотрудничества в учебном процессе;**уку процессында хезмәттәшлекне оештырганда үз вазифаңны аңлау;
- **умение пользоваться таблицами, схемами, чертежами в учебнике и других учебных пособиях;**дәреслектә һәм башка уку әсбапларында таблица, схема, сызымнардан файдалана белү;
- **принятие различных разделов учебника источником знаний при решении учебных задач;**дәреслекнең төрле бүлекләрен уку мәсьәләсен чишкәндә белем чыганагы итеп кабул итү;
- **умение выбрать выгодные способы решения учебных задач;** уку мәсьәләсен чишү өчен тәкъдим ителгән ысулларның отышлысын сайлый белү;
- **умение находить и использовать информацию в учебниках и других учебных пособиях при решении актуальных задач;**дәреслектәге һәм башка уку әсбапларындагы мәгълүматны көнүзәк мәсьәләләрне чишкәндә таба һәм куллана белү;
- **слушает и принимает чужое мнение;**башкаларның фикерен тыңлый һәм кабул итү;
- **умение аргументировать свое мнение;** үз фикереңне дәлилли белү;
- **понимание целей парной и групповой деятельности;** парлап һәм төркемдәге эшчәнлекнең максатын аңлау;
- **контроль учебного процесса совместно с учителем;**уку процессын укытучы белән берлектә контрольдә тоту;

- **умение самостоятельно сопоставлять и корректировать результаты по языковому материалу при решении учебного вопроса с результатами учебника;** уку мәсьәләсен чишкәндә тел материалы буенча мөстәкыйль чыгарган нәтиҗәләрне дәреслектәге нәтиҗәләр белән чагыштыра һәм төзәтмәләр кертә белү;**;**
- **понимание общего принципа изучения языка;**телне өйрәнүнең гомуми принцибын аңлау;
- **видеть и сравнивать изменения;**үзгәрешләрне күрү һәм чагыштыру;
- **создание монологической и диалогической речи на основе учебного материала по изучению языка;**телне өйрәнү буенча уку материалы нигезендә монологик һәм диалогик сөйләм булдыру;
- **контроль за деятельностью своих и одноклассников;** үз һәм сыйныфташлары эшчәнлеген контрольдә тоту.

Предмет нәтиҗәләре/Предметные результаты

Тема	**Планируемые результаты** **Планлаштырган предмет нәтиҗәләре**
Фонетика и орфоэпия Фонетика һәм орфоэпия	***Обучающийся научится:*** – практическое понимание гласной и основной разницы букв; – разделять слова на слоги, излагать, правильно переносить; – озвучивание и глухота, признание парных и безударных ящиков; – звучание согласных на татарском языке [w], [г], [к], [х], [ч], [з], [а], [г] правильно читать и писать слова; – правильно писать слова, имеющие две одинаковые гласные буквы; – знание двух гласных букв е, ю, я; – правильное чтение и написание слов, в которые входят буквы ь и ъ; – правильное использование прописных и прописных букв **Обучающийся получит возможность научиться:** – слушать, слышать и распознавать слова, звучащие на его языке; – сохранение правильного звучания звуков; – практическое использование знаний по фонетике, орфоэпии и графике в написании ***Укучы өйрәнәчәк:*** – аваз һәм хәрефнең төп аермасын гамәли аңлау; – сүзләрне иҗекләргә бүлү, иҗекләп, юлдан-юлга дөрес күчерү; – яңгырау һәм саңгырау, парлы һәм парсыз тартыкларны тану; – татар телендәге үзенчәлекле тартык авазлар [w], [гъ], [къ], [х], [ч], [ж], [ң], [һ] кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу; – янәшә килгән бертөрле ике тартык аваз хәрефе булган сүзләрне дөрес язу; – е, ю, я хәрефләренең ике аваз белдергән очракларын белү;

	– ь һәм ъ хәрефләре кергән сүзләрнең дөрес уку һәм язу; – баш һәм юл хәрефләрен дөрес язуда дөрес куллану ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – ана телендә яңгыраган сүзләрне тыңлау, ишетү һәм тану; – авазларның дөрес яңгырашын саклау; – язуда фонетика, орфоэпия һәм графика буенча белемнәрне гамәли куллану
Графика Графика	***Обучающийся научится:*** – порядок расположения букв в алфавите и использование алфавита для поиска необходимой информации; – умение пользоваться алфавитом при работе со словарями или справочниками; – умение размещать слова в алфавитном порядке, в зависимости от первых букв **Обучающийся получит возможность научиться:** – свободное использование алфавита при тренировках, других ситуациях ***Укучы өйрәнәчәк:*** – хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны куллана алу; – сүзлекләр яки белешмәлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана белү; – беренче хәрефләренә карап, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыра белү ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – алфавитны күнегүләр эшләгәндә, башка ситуацияләрдә ирекле куллану
Слово Сүз	***Обучающийся научится:*** – правильно расставлять вопросы в словах и находить по вопросам предмет, признак предмета, работу, движение, сказанное состояние; – умение определять корень и суффиксы слова, различать однокоренные слова и формы слова; – умение различать слова, отвечающие на вопросы Кто? что?; – умение различать признаки предметов; – умение определять связь между словами, выражающими признак предмета, предмета **Обучающийся получит возможность научиться:** – лексическое значение слова, определение функции словосочетания в предложении и тексте по вопросу; – признание действия предмета, предмета, роли слов, не имеющих смысла при выражении предмета ***Укучы өйрәнәчәк:*** – сүзләргә сорауларны дөрес кую һәм сораулар буенча предметны, предметның билгесен, эшен, хәрәкәтен, хәл-торышын атаган сүзләрне таба белү; – сүзнең тамыр һәм кушымчаларын билгели белү, тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларын аеру;

	– Кем? нәрсә? сорауларына җавап биргән сүзләрне бер-берсеннән аера белү; – предметның эшен, хәрәкәтен белдергән сүзләрне тану; – предметның билгесен белдергән сүзләрне тану; – предметны, предметның билгесен белдергән сүзләр арасындагы бәйләнешне билгели белү ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – сүзнең лексик мәгънәсе, сорау буенча җөмләдә һәм текстта сүзнең атау функциясен билгеләү; – предметны, предметның эш-хәрәкәтен, билгесн белдергән сүзләр янында мәгънәгә ия булмаган сүзләрнең ролен тану
Предложение Җөмлә	***Обучающийся научится:*** – умение высказывать предложения, выделять словарный запас; – определение вида предложения по назначению; – умение использовать алгоритм составления предложений; – разделение головы и частей предложения; – предложение имеет сообщение с определением; – показать связь слов в предложении, задать вопрос со словом **Обучающийся получит возможность научиться:** – цель предложения, определение взаимосвязи звукового знака по интонации; – высказывать одно и то же предложение с разной интонацией; – определение связи слов в предложении по вопросам; – определение соответствия предложения модели ***Укучы өйрәнәчәк:*** – җөмләне сүзләргә, сүзтезмәгә аера белү; – җөмләнең әйтү максаты буенча төрен билгеләү; – җөмлә төзү алгоритмын куллана белү; – җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен аеру; – җөмләдә ия белән хәбәрне билгеләү; – җөмләдә сүзләр бәйләнешен күрсәтү, сүздән сүзгә сорау куя белү ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – җөмләдә әйтү максаты, интонация буенча тыныш билгесе арасындагы бәйләнешне билгеләү; – бер үк җөмләне төрле интонация белән әйтеп карау; – сораулар буенча җөмләдә сүзләр бәйләнешен билгеләү; – җөмлә моделе белән җөмләнең туры килүен билгеләү

Развитие речи Бәйләнешле сөйләм	***Обучающийся научится:*** – выявление взаимосвязи предложений в речи; – определение темы текста; – умение составлять отдельные предложения или тексты на одну тему; – разделение текста на части, разъяснение взаимосвязи между ними, наименование текста **Обучающийся получит возможность научиться:** – умение самостоятельно составлять, читать и писать небольшие объемы текстов; – написать изложение типа повествования по плану; – умение выражать лексическое значение слов; – умение использовать слова в переносном смысле ***Укучы өйрәнәчәк:*** – сөйләмдә җөмләләрнең үзара бәйләнешен ачыклау; – текстның темасын билгеләү; – бер темага аерым җөмләләр яки текст төзи белү; – текстны кисәкләргә бүлү, алар арасындагы бәйләнешне аңлату, текстка исем бирү ***Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:*** – мөстәкыйль кечкенә күләмле текстлар төзи, укый һәм яза белү; – план буенча хикәяләү тибында изложение язу; – сүзләрнең лексик мәгънәсен аңлата белү; – сүзләрне күчерелмә мәгънәдә куллана белү

3 класс
3 сыйныф
Личностные результаты
Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр

- **понимание того, что язык-это средство общения, познания окружающего мира, самовыражения;**телнең төп аралашу, әйләнә-тирәне танып белү, үзеңне тәгъбир итү чарасы булганын аңлау
- **понять отношение к нации и народу;**үзеңнең кайсы милләткә һәм халыкка караганңны аңлау
- **понимание своего вклада в изучение и сохранение татарского языка;** татар телен өйрәнүдә һәм саклауда үз өлешеңне аңлау
- **позитивное отношение к истории и культуре других народов;** башка халыкларның тарихына һәм мәдәниятына уңай караш
- **понимание причин успеха в учебе;** укудагы уңышларга ирешүнең сәбәбен аңлау
- **радоваться и переживать успехам одноклассников, быть готовыми к совместной творческой деятельности;** сыйныфташлары уңышына шатлану һәм борчылу, бердәм иҗади эшчәнлеккә әзер булу
- по**чувствовать себя гражданином России;** Россия гражданы итеп үзен хис итү
- **понимание единства языкового и культурного пространства в России;** Россиядә тел һәм мәдәният киңлегенең бердәмлеген аңлау
- **осознание важности применения в жизни нравственных правил;** әхлакый һәм мораль кагыйдәләрнең таләпләрен тормышта куллануда әһәмиятен аңлау

Метапредметные результаты:
Метапредмет нәтиҗәләре

- **умение обобщать знания посредством анализа признаков усвоенного языкового материала;** телне өйрәнүдә үзләштерелгән тел материалының билгеләрен анализлау аша белемнәрне гомумиләштерә белү
- **планирование совместно с учителем решения учебных задач;** уку мәсьәләсен чишүне укытучы белән берлектә планлаштыру
- **анализ важности учебного вопроса;** уку мәсьәләсенең мөһимлеген анализлау
- **умение прогнозировать пути решения учебного вопроса (определение знакомых и незнакомых знаний, необходимых мероприятий, учебных действий);** уку мәсьәләсен чишү юлын фаразлый белү (таныш һәм таныш булмаган белемнәрне, кирәкле чараларны, уку гамәлләрен билгеләү)
- **определение источников дополнительного образования для пополнения знаний;** белемнәрне тулыландыру өчен өстәмә белем чыганакларын билгеләү
- **умение выбирать необходимые меры для достижения цели;** максатка ирешү өчен кирәкле чараларны сайлый белү
- **самоконтроль, взаимный контроль, внесение соответствующих поправок к совершенным действиям;** башкарган гамәлләргә үзконтроль, үзара контроль ясау, тиешле төзәтмәләр кертү
- **ведение регистрации освоенных знаний в таблице, схеме, модели;** үзләштерелегән белемне таблицага, схемага, модельгә терки бару
- **совместно с учителем делать выводы по наблюдениям, сверять с требованиями учебника, вносить коррективы;** укытучы белән берлектә күзәтүләр буенча нәтиҗәләр ясау, дәреслектәге таләпләр белән чагыштыру, төзәтмәләр кертү

- распределяет обязанности по работе в группах, выполняет работу в соответствии с этими требованиями; төркемнәрдә эшләгәндә вазифаларны аңлашып бүлешә, эшне шул таләпләргә яраклаштырып башкару
- вести беседу, уметь слушать собеседника; әңгәмә кора, әңгәмәдәшеңне тыңлый белү
- взаимный контроль результатов совместного сотрудничества; бердәм хезмәттәшлек нәтиҗәләрен үзара контрольдә тоту
- использование предоставленного учебника учебного материала и речевых средств при решении коммуникативных и познавательных задач; дәреслектә бирелгән уку материалын һәм сөйләм чараларын коммуникатив һәм танып-белү мәсьәләләрен чишкәндә куллану
- понимание плана особенностей изучения языка и его частей; телне өйрәнү үзенчәлекләренең планын һәм аның өлешләрен аңлау
- выбор удобного способа решения учебного вопроса; уку мәсьәләсен чишүнең уңайлы ысулын сайлау
- понимание правильности действий при достижении планируемых результатов, внесение корректив; планлаштырылган нәтиҗәләргә ирешүдә гамәлләренең дөреслеген аңлау, төзәтмәләр керт
- осуществление последовательных действий в сопоставлении, анализе, синтезе, группировании; чагыштыру, анализ, синтез, төркемнәргә туплауда эзлекле гамәлләр башкару
- причина-результат, проявление сходства; сәбәп-нәтиҗә, охшашлыкны күрсәтү
- умение использовать различные источники знаний для достижения цели в области изучения языка; телне өйрәнү өлкәсендә максатка ирешүдә төрле белем чыганакларыннан файдалана белү
- умение демонстрировать полученные знания различными знаками и знаками; үзләштерелгән белемне төрле тамгалар, билгеләр белән күрсәтә белү
- умение составлять устный и письменный текст в соответствии с целями учебного вопроса; уку мәсьәләсенең максатына туры китереп телдән һәм язма текст төзи белү

Предметные результаты
Предмет нәтиҗәләре

Тема	**Планируемые результаты** **Планлаштырган предмет нәтиҗәләре**
Лексика. Слово	**Обучающийся научиться:** – правильная маркировка звуков буквами; – дать характеристику звукам; – определение количества слогов в слове, правильно переносить слова ; – правильное чтение и написание слов, в которые входят буквы ь и ъ; – буквенный анализ слова; – правильно писать слова, в которые входят звонкие согласные звуки; – размещение в алфавитном порядке по второй букве слова; – использование слова в прямом и переносном смысле; – находить синонимы в речи;

Лексика. Сүз	– находить антонимы в речи; – находить омонимы в речи; – выделение лексических единиц, выраженных в словосочетании **Обучающийся получит возможность научиться:** – толкованию пословиц, загадок; – признание смысловых и эмоциональных тонкостей в слове; – использование устойчивых словосочетаний, фразеологизмов в речи **Укучы өйрәнәчәк:** – авазларны хәрефләр белән дөрес тамгалау; – авазларга характеристика бирү; – сүздә иҗек санын билгеләү, юлдан юлга дөрес күчерү; – ъ, ь хәрефләре кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу; – сүзгә аваз-хәреф анализы ясау; – янәшә килгән бертөрле тартык аваз хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу; – сүзнең икенче хәрефенә карап алфавит тәртибендә урнаштыру; – сүзне туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану; – сөйләмдә синонимнарны тану; – сөйләмдә антонимнарны тану; – сөйләмдә омонимнарны тану; – сүзтезмә белән белдерелгән лексик берәмлекләрне аеру **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – мәкаль, табышмакларның мәгънәсен аңлату; – сүздә мәгънә һәм эмоциональ төсмерләрне тану; – сөйләмдә тотрыклы сүзтезмәләр, фразеологизмнар куллану
Словообразование	**Обучающийся научится:** – определению смысловых частей слова; – определению корня и окончания; – определению видов окончаний; – формы слов и выделение новых слов; – показывать образование новых слов в схеме; – определение роли словообразующих окончаний в составлении предложений **Обучающийся получит возможность научиться:**

Сүз төзелеше һәм ясалышы	– практическое использование знаний по словообразованию; – определить место сложного написания слова; – понимание смысла слов без отдельных слов **Укучы өйрәнәчәк:** – сүзнең мәгънәле кисәкләрен билгеләү; – тамыр һәм кушымчаны билгеләү; – кушымчаларның төрләрен ачыклау; – сүз формалары һәм яңа сүзләрне аеру; – сүз ясалышын схемада күрсәтү; – төрләндергеч кушымчаларның җөмлә төзүдә ролен билгеләү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – сүз төзелеше буенча белемнәрне гамәлдә куллану; – сүздә кыен язу очракларының урынын билгеләү; – аерым сүзләрдән башка мәгънәгә ия сүзләрнең ясалуын аңлау
Части речи Сүз төркемнәре	Разъяснение понятия о частях речи Сүз төркемнәре турында төшенчәне аңлату
Имя существительное Исем	**Обучающийся научится:** – признание имен существительных по смыслу, вопросам, функциям в предложении; – определение имен собственных и нарицательные; – показать разнообразие имен по падежам, числам и падежам; – понимание словарного давления в именах **Обучающийся получит возможность научиться:** – определение разнообразия имен по приложениям; – определение именных согласований по вопросам соответствия **Укучы өйрәнәчәк:** – мәгънәсе, сораулары, җөмләдәге функциясе буенча исемнәрне тану; – ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне билгеләү; – исемнәрнең сан, килеш, тартым белән төрләнешен күрсәтү; – исемнәрдә сүз басымын аңлау **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – исемнәрнең кушымчалар буенча төрләнешен билгеләү; – килеш сораулары буенча исемнәрнең килешен билгеләү

Глагол Фигыль	**Обучающийся научится:** – различать глаголы по смыслу, вопросам; – положительная (утвердительная) и отрицательная формы глаголов; – спрягать глаголы изъявительного наклонения настоящего, прошедшего и будущего времени; – спрягать глаголы повелительного наклонения глагола, число и лицо повелительного наклонения; – понимание многозначности мыслей, их использование в прямом и переносном смысле **Обучающийся получит возможность научиться:** – выделять неопределенную форму глагола; – определять формы, чило, лицо глаголов **Укучы өйрәнәчәк:** – мәгънәсе, сораулары буенча фигыльне тану; – фигыльнең барлыкта һәм юклыкта килүен күрсәтә белү; – хикәя фигыльнең үткән, хәзерге һәм киләчәк заманнарын билгели алу; – боерык фигыльнең мәгънәсен ачыклау, зат-сан формаларын күрсәтү; – фигыльләрнең күп мәгънәлелеген аңлау, аларны туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – фигыльнең башлангыч формасын билгели белү; - фигыльнең төрен, кайсы затта, нинди санда килүен билгеләү
Имя прилагательное Сыйфат	**Обучающийся научится:** – определение смысла, вопросы, роли имени прилагательного в предложения; – определение цвета, вкуса, характера, формы, размера предмета, заявленных качеств; – уровни качества: основные, сравнительные, предпочтения, различия, знание форм образования; – выявление роли прилагательных в предложении; – использование антонимов в речи **Обучающийся получит возможность научиться:** – умение определять словообразовательное свойство; – уместное использование прилагательных в речи **Укучы өйрәнәчәк:** – сыйфатның мәгънәсе, сораулары, җөмләдәге ролен билгеләү; – предметның төсен, тәмен, холкын, формасын, күләмен, белдергән сыйфатларны тану; – сыйфат дәрәҗәләре: төп, чагыштыру, артыклык, кимлек дәрәҗәләрен аеру, ясалыш формаларын белү. – сыйфатларның җөмләдәге ролен ачыклау.

	– антоним сыйфатларны сөйләмдә куллану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – сыйфатларны сүз төзелеше ягыннан тикшерү; – сыйфатларны сөйләмдә урынлы куллану
Местоимение Алмашлык	**Обучающийся научится:** – наблюдение за спецификой местоимений, их переименованием без названия лица и предмета; – изменение по лицам; – выявление роли местоимений в предложении и тексте **Обучающийся получит возможность научиться:** – находить местоимения в предложении, в тексте в разных лицах и падежах. **Укучы өйрәнәчәк:** – алмашлыкларның мәгънә үзенчәлеген, зат һәм предметны атамыйча, аларның исемне алмаштырып килүен күзәтү; – зат алмашлыкларын тану; – алмашлыкларның җөмләдәге һәм тексттагы ролен ачыклау **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – текстта, җөмләдә төрле килештә килгән зат алмашлыкларын тану
Частицы Кисәкчә	**Обучающийся научится:** – различать да/дә, та/тә, гына/генә, кына/кенә, ук/үк, ич, бит; – определять их роль в предложении, признание отдельным словом **Обучающийся получит возможность научиться:** – находить в тексте частицы, раздельное написание от слов **Укучы өйрәнәчәк:** – Да/дә, та/тә, гына/генә, кына/кенә, ук/үк, ич, бит кисәкчәләрен аеру; – аларның сөйләмдәге ролен ачыклау, аерым сүз булуын белү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – кисәкчәләрне текстта тану, җөмләдә сүзләрдән аерым язу
Послелоги Бәйлек	**Обучающийся научится:** – находить послеслоги рядом с именами существительными и местоимениями **Обучающийся получит возможность научиться:** – использовать послеслоги с именами существительными разного падежа, рода **Укучы өйрәнәчәк:**

	– бәйлекләрне исемнәр һәм алмашлыклар янында тану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – төрле килешләрдә исемнәрне һәм зат алмашлыкларын бәйлекләр белән куллану
Предложение Җөмлә	**Обучающийся научится:** – разграничение видов предложений с целью выражения; – определение интонационных предложений; – правильная установка знака препинания в конце предложения; – находить грамматическую основу предложения; – находить в предложении распознавание простых сообщений с именами и комментариями; – умение определять словесную связь в предложении; – определение в словосочетании главных и зависимых слов; – определение распространенных и нераспространенных предложений **Обучающийся получит возможность научиться:** – проверка простого предложения со стороны частей предложения – уметь находить и переписывать предложение из текста; – создание предложений с использованием различных групп слов и фрагментов предложений; **Укучы өйрәнәчәк:** – әйтү максаты буенча җөмлә төрләрен аеру; – тойгылы җөмләләрне тану; – җөмлә ахырында тыныш билгесен дөрес кую; – җөмләнең баш кисәкләрен билгеләү; – исемнәр һәм фигыльләр белән бирелгән гади хәбәрләрне тану; – җөмләдә сүз бәйләнешен билгели белү; – сүзтезмәдә ияртүче һәм иярүче сүзләрне билгеләү; – җыйнак һәм җәенке җөмләләрне тану; **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – гади җөмләне җөмлә кисәкләре ягыннан тикшерү – тексттан җөмләне аерып алып күчереп язу; – төрле сүз төркемнәре һәм җөмлә кисәкләре кулланып җөмлә төзү; – әйтү максаты буенча җөмлә азагыда тиешле тыныш билгесен кую – установка соответствующего знака препинания в конце предложения.

4 класс
4 нче сыйныф
Личностные результаты:
Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр

- **воспитание патриотизма к Отечеству, прошлому и настоящему многонационального (татарского) народа России;** үз халкың, үз илең өчен горурлык хисләре һәм Россия бердәйлеген аңлау нигезләре булдыру;
- **формирование целостного мировоззрения, соответствующего современному уровню развития науки и общественной жизни**; телнең милли үзаң формалаштыруның нигезе булып торуын аңлау;
- **воспитание положительного отношения к школе в рамках процесса передачи знаний;** белем бирү процессын оештыру эшчәнлеге аша гомуми белем бирү оешмасына уңай мәнәсәбәт;
- **понимание и оценка соответствия своих действий требованиям правил этики;** үз гамәлләреңнең әдәп-әхлак кагыйдәләре таләпләренә туры килгәнен аңлау һәм бәяләү;
- **осознание своих возможностей и возможностей одноклассников, воспитание взаимопонимания и сотрудничества;** үзеңнең , сыйныфташларыңның танып-белү мөмкинчелекләрен аңлау һәм үзара аңлашып, ярдәмләшеп яшәү
- **представление татарского языка как части национальной культуры;** татар телен милли мәдәният күренеше итеп күзаллау;
- **правильное отношение к устной и письменной речи, принятие речи как показатель общей культуры и гражданской позиции;** телдән һәм язма сөйләмгә дөрес мөнәсәбәт, гомуми культура һәм гражданлык позициясенең күрсәткече икәнен аңлау;
- **осознание важности содержания в образовательной организации в результате реальных успехов в жизни;** белем бирү оешмасындагы эчтәлекнең тормышта чынбарлыкта ирешеләсе уңышларның нәтиҗәсендә әһәмияте зур икәнен аңлау;
- **иметь устойчивые стимулы к получению образования;** белем алуда тотрыклы кызыксындыру чараларына ия булу ;
- **обучать самооценке и взаимной оценке;** үзбәя һәм үзара бәяләүгә үз алдына күрсәтмә бирү

Метапредметные результаты

Метапредмет нәтиҗәләре

- **уметь ставить учебную задачу, принимать, запоминать** ; уку мәсьәләсен кую, кабул итү, истә калдыру;
- **уметь анализировать и понимать учебную задачу**; уку мәсьәләсен аңлап анализлау;
- **уметь планировать свою детяельность при решение учебной задачи: быть готовым решать учебную задачу, определять сложные случаи, уметь выходить из затруднения, понимать и контролировать свою детяльность;** уку мәсьәләсен чишүне планлаштыру: үзенең уку мәсьәләсен чишүгә әзерлеген билгеләү, кыен очракларны ачыклау, кирәкле белем алу чыганакларын билгеләү; адымлап үз эшчәнлегеңне контрольдә тоту;
- **уметь делать выводы и корректировать свою учебную деятельность;** үз эшчәнлегеннең нәтиҗәләренә һәм эш барышына төзәтмәләр кертү;

- **уметь оценвать свой результат** ; үз эшчәнлегеңә нәтиҗә (рефлексия) ясый белү;
- **при изучении языка определять свои достижения и неудачи, уметь корректировать;** телне өйрәнүдәге уңышларны һәм уңышсызлыкларны билгеләү, төзәтмәләр кертү;
- **при изучении языка использовать моделирование**; телне өйрәнү нәтиҗәләре буенча модельләр чыгару һәм куллана белү;
- **при изучении языка уметь анализировать успешные ситуации, использовать при решении коммуникативных задач;** телне өйрәнүдә кулланылган уңышлы ситуацияләрне анализлау, коммуникатив һәм танып-белү мәсьәләләрен чишкәндә куллану;
- **активно использовать татарский язык при общении**; татар телен аралашуда актив куллану;
- **при решении коммуникативных и познавательных задач, уметь составлять различные тектсы;** коммуникатив һәм танып-белү мәсьәләләрен чишкәндә төрле типтагы текстларны татар телендә уңышлы төзү;
- **при помощи учителя или самостоятельно уметь приводить доводы при объяснении материала;** укытучы белән берлектә яки мөстәкыйль уку материалын аңлатканда дәлилләр китерү;
- **вместе с одноклассниками уметь определять учебную задачу, выдвигать цели, понимать свою роль при работе в группе, принимать и уважать мнение остальных членов группы;** сыйныфташларың белән берлектә уку максатын билгеләү, төркемдәге эшчәнлектә үз вазифаңны аңлау, башкалар фикере белән килешә белү, бәхәсле мәсьәләләрне уртак фикергә килеп хәл итү, әңгәмәдәшләреңнең фикерен хөрмәт итү
- **в зависимоти от целей обучения , уметь изменять направление изучения;** телне өйрәнү максатыннан чыгып үзләштерү юнәлешләрен үзгәртә алу;
- **уметь письменно отобображать полученные на уроке знания;** белем алу процессында алган белемнәрне язма күрсәтә белү;
- **на уроках татарского языка уметь добывать дополнительную информацию;** татар телен үзләштерүдә сөйләм чараларыннан тыш башка мәгълүматны табу ысулларын да куллана белү;
- **уметь составлять текст с использованием аудио, видео, графического материала;** аудио, видео, график материаллар кулланып текст төзи белү.

Предметные результаты/Предмет нәтиҗәләре

Тема	Планируемые результаты/Планлаштырган предмет нәтиҗәләре
Лексика	**Выпускник научится** – понимать лексическое значение слова – узнавать многозначные слова – использовать слова приямого и косвенного значения – определять синонимы, антонимы, омонимы – *и*спользовать в речи устаревшие и новые слова – обогащать свой словарный запас **Выпускник получит возможность научиться** – составлять синонимический ряд слов

	– выбирать из синонимов подходящие для текста - понимать и сравнивать лексическое и личностное различие в тексте **Укучы өйрәнәчәк:** – сүзнең лексик мәгънәсен аңлау; – күп мәгънәле сүзләрне тану – сүзне туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану; – - синоним, антоним, омоним сүзләне тану һәм табу; – элек кулланышта булган һәм яңа сүзләрне сөйләмдә куллану; – -сүз ясау осталыгын сөйләмне баету өчен куллану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – сүзләрнең синонимик рәтен төзү; – синонимнар арасыннан текстка туры килгәнен сайлый белү; – бер үк темага булган текстның лексик һәм шәхси үзенчәлеген тану һәм чагыштыру
Фонетика	**Выпускник научится** – правильно писать и читать буквы и звуки *;* – уметь использовать при написание отличие произношения и написания *;* – уметь делать звуко-буквенный анализ **Выпускник получит возможность научиться*:*** – делать звуко-буквенный анализ по предложенной схеме*;* – сохранять нормы произношения и написания слов **Укучы өйрәнәчәк:** – авазлар һәм хәрефләрне дөрес уку һәм язу; – әйтелеш һәм язылыш арасындагы аермалыкны куллана белү; – сүзгә аваз-хәреф анализы ясау **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – тәкъдим ителгән схема буенча сүзгә аваз-хәреф анализы ясау; – сүзләрнең дөрес әйтелеш, укылыш нормаларын сөйләмдә саклау
Строение слова	**Выпускник научится*:*** – показывать строение слова *;* – узнавать и составлять слова , состоящие из корня, из корня и окончания, парные, сложные*;* – узнавать слова, заимствованные из русского языка *;* – разбирать слова по их строению

Сүз төзелеше	**Выпускник получит возможность научиться**: – показывать строение слова на модели, придумать слово по данной модели ; – в рамках одного предложения использовать однокоренные слова; **Укучы өйрәнәчәк:** – сүз ясалышын күрсәтү; – тамыр, ясалма, кушма һәм парлы сүзләрне таный, ясый белү; – рус теленнән кергән алынма сүзләрне тану; – сүзләрне сүз төзелеше ягыннан тикшерү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – сүз төзелешен модельдә курсәтү, модель буенча сүз уйлау; – бер җөмлә кысаларында берничә тамырдаш сүз куллану;
Морфология. Имя существительное Исем	**Выпускник научится** : – определять вопросы имени существительного, роли в предложении ; – узнавать, когда имя существительное выступает в предложении в роли сказуемого; – отличать собственные и нарицательные имена существительные; – изменять имена существительные по падежам, по числам ; – знать вопросы и окончания падежей ; – делать морфологический анализ имени существительного **Выпускник получит возможность научиться**: – определять каким членом предложения является имя существительное в предложении ; – подпирать в предложении синонимы и антонимы для имен существительных **Укучы өйрәнәчәк:** – исемнең мәгънәсен, сорауларын, җөмләдәге ролен билгеләү; – исемнәрнең җөмләдә хәбәр булып килүен тану; – ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне аеру; – тартымлы һәм тартымсыз исемнәрнең сан, килеш, белән төрләнешен күрсәтү; – килешләрнең сорауларын, кушымчаларын белү; – исемнәрне сүз төркеме ягыннан тикшерү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – исемнәрнең кайсы җөмлә кисәге булып килүен билгеләү; – җөмләдә исемнәргә синоним һәм антонимнар рәтен язу
Глагол	**Выпускник научится** – отличать глаголы прошедшего времени ;

Фигыль	– отличать глаголы будущего времени разной формы, знать их написание и значение . – с момента применения разных форм глагола, уметь сосспостовлять – узнавать глаголы повелительного наклонения, правильно писать их во 2 и 3 лице в единственном и множественном числе. – выбирать от зависимости употребелния правильную форму и лицо глагола . – знать, что глагол в предложения выполняет роль сказуемого *;* – использовать в речи антонимы и синонимы глаголов – **Выпускник получит возможность научиться*:*** – выделять неопределенную форму глагола; – определять формы, чило, лицо глаголов **Укучы өйрәнәчәк:** – хикәя фигыльнең билгеле үткән һәм нәтиҗәле үткән заман формаларын аеру; – киләчәк заман формаларын тану: билгесез һәм билгеле. Аларның мәгънәсен, ясалышын белү. – фигыль заманының сөйләү моментыннан исәпләнүен җавапны дәлилләү өчен файдалану; – боерык фигыльләрне тану. Аларның 2, 3 нче затта берлек, күплек формаларын дөрес язу. – фигыльләрнең лексик мәгънәләрен, заман формаларын сөйләм максатына туры китереп сайлау. – фигыльнең җөмләдә хәбәр булып килүен белү; – антоним һәм синоним фигыльләрне сөйләмдә куллану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – фигыльнең башлангыч формасын билгели белү; – фигыльнең төрен, кайсы затта, нинди санда килүен билгеләү
Имя прилагательное Сыйфат	**Выпускник научится*:*** – отличать различные виды имени прилагательного*;* – использовать имена прилагательные разных степеней . – знать , как образуются разные формы степеней имен прилагательных *;* – определить, что имена прилагательные в предложении могут быть определением и сказуемым *;* – уметь использовать имена прилагательные в прямом и переносном смысле *;* – использовать в речи синонимы антонимы имен прилагательных **Выпускник получит возможность научиться*:*** – проверять имена прилагательные по плану **Укучы өйрәнәчәк:** – асыл һәм нисби сыйфатларны аеру; – асыл сыйфатларны төрле дәрәҗәдә куллану.

	– дәрәҗә формаларының ясалышын белү; – сыйфатларның җөмләдә аергыч һәм хәбәр булып килүен билгеләү; – сыйфатларның туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллана белү; – синоним һәм антоним сыйфатларны сөйләмдә куллану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – сыйфатларны план буенча тикшерү
Местоимение Алмашлык	**Выпускник научится** : – правильно склонять по падежам личные местоимения ; – узнавать вопросительные местоимения ; – использовать местоименя в речи **Выпускник получит возможность научиться:** – уметь использовать местоименя в разных падежах **Укучы өйрәнәчәк:** – зат алмашлыкларын килешләр белән дөрес төрләндерү; – сорау алмашлыкларын тану; – алмашлыкларны сөйләмдә куллану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – алмашлыкларны җөмләдә төрле килештә куллана белү
Наречие Рәвеш	**Выпускник научится :** – обогатить словарный запас наречиями, которые часто используются в речи ; – уметь различать наречия и прилагательные ; – при помощи наречий расскрыть смысл глаголов **Выпускник получит возможность научиться:** – склонять наречия по падежам **Укучы өйрәнәчәк:** – сөйләмдә актив кулланыштагы рәвешләрне сүзлек байлыгына кертү; – рәвешләрнең сыйфаттан аермасын белү; – рәвешләр ярдәмендә эш-хәрәкәтне ачык, аңлаешлы итү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – рәвешләрне килеш белән төрләндерү

Имя числительное - Сан	**Выпускник научится :** – уметь понимать значение имен числительных и на какие вопросы они отвечают ; – отличать количественные и порядковые имена числительные ; – показать роль имен числительных в предложении **Выпускник получит возможность научиться:** – сан сүз төркеменә караган сүзләрне җөмләдә урынлы куллану **Укучы өйрәнәчәк:** – санны белдергән сүзләрнең мәгънәсен һәм сорауларын белү; – микъдар һәм тәртип саннарын аеру; – саннарның җөмләдәге ролен күрсәтү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – сан сүз төркеменә караган сүзләрне җөмләдә урынлы куллану
Частицы Союзы. Кисәкчә. Бәйлек	**Выпускник научится :** – объяснять роль частиц в речи ; – использовать их в зависимости от ситуации и от цели и задач ; – уметь использовать имена существительные и местоимения в разных падежах с частицами и союзами **Выпускник получит возможность научиться:** – правильно использовать в речи частицы и союзы **Укучы өйрәнәчәк:** – кисәкчәләрнең сөйләмдәге ролен аңлату; – аларны сөйләм ситуациясенә һәм сөйләм максатнына туры китереп куллану; – төрле килешләрдә исемнәрне һәм зат алмашлыкларны бәйлекләр белән куллана белү **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – кисәкчә һәм бәйлек сүз төркемнәрен сөйләмдә урынлы куллану
Предложение	**Выпускник научится:** – уметь отличать второстепенные члены предложения в рамках простого предложения : определение, дополнение, обстоятельство; – определять какой частью речи они являются, на какие вопросы отвечают; – определить различия. – использовать алгоритм анализа предложения ; – определить однорыдные второстепенные члены , знаки препинания между ними **Выпускник получит возможность научиться:** – уметь различать простое и сложное предложение ;

Җөмлә	– уметь находить предложения с однородными членами **Укучы өйрәнәчәк:** – гади җөмлә чикләрендә иярчен кисәкләрне аера белү: аергыч, тәмамлык, хәл; – аларның кайсы үз төркемнәре белән белдерелүен, сорауларын билгеләү; – аерылмышны билгеләү. – җөмлә тикшерү тәртибен куллану; – иярчен кисәкләрнең тиңдәшләнеп килүен билгеләү, алар арасында теркәгечләрне тану **Укучыга белемнәрне үзләштерү мөмкинчелеге туа:** – гади һәм кушма җөмләләрне аера белү; – тиңдәш кисәкле җөмләләрне тану

Содержание учебного предмета

Эш программасының төп эчтәлеге

1 класс

1 нче сыйныф

Обучение грамоте в первом классе делится на два периода: период подготовки к грамоте, период алфавита (основной период). Грамотное обучение осуществляется методом аналитико – синтетического звука – буквы, который представляет собой начальный процесс обучения грамоте тесно взаимосвязанному чтению и письму; подкрепляется навыками работы над звуками и буквами, слогами и словами, предложениями и связной речью. Звон, буквенно-опознавательная единица, изъявительная единица, словообразовательная единица, предложение — информационно — коммуникативная единица (птица летает). Плавает рыба."истинное чтение и истинное письмо", начатое с чтения предложения и написания предложения.

Беренче сыйныфта укучыларны грамотага өйрәтү ике чорга бүленә: грамотага әзерлек чоры, әлифба чоры (төп чор). Грамотага өйрәтү үзара тыгыз бәйләнгән укый һәм яза белергә өйрәтүнең башлангыч процессыннан гыйбәрәт аналитик – синтетик аваз – хәреф методы белән тормышка ашырыла; авазлар һәм хәрефләр, иҗекләр һәм сүзләр, җөмләләр һәм бәйләнешле сөйләм өстендә эшләү күнегүләре аша ныгытыла. Аваз, хәреф — тану берәмлеге, иҗек — уку берәмлеге, сүз — аңлау берәмлеге, җөмлә — мәгълүмат-хәбәрлек берәмлеге (Кош оча. Балык йөзә.) икәнен гамәли аңлап, «чын уку һәм чын язу»ның җөмлә укудан һәм җөмлә язудан башланганын белеп эшләүләренә ирешелә.

Добукварный период

Познакомить с правилами письменной гигиены, воспитывать привычку к постоянному соблюдению правил. Общее представление о том, что люди говорят и пишут. Умение красиво говорить, читать и писать. С помощью графических схем можно разделить речь на предложения, предложения, разобрать слова на предложения и звуки. Ориентация на странице тетради. Начальные точки записи. Элементы линии, используемые в качестве структурных единиц.Запись элементов линии по алгоритму

Грамотага әзерлек чоры

Язу гигиенасы кагыйдәләре белән таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү.Кешеләрнең әйтеп һәм язып сөйләшүләрен гомуми күзаллау. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау.График схемалар ярдәмендә сөйләмне — җөмләләргә, җөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне иҗек һәм авазларга таркату. Дәфтәр битендә ориентлашу. Язу сызыгы, язуның башлангыч ноктасы. Структур берәмлек буларак кулланылган сызык элементлары.Алгоритм буенча сызык элементларын язу.

Букварный период

Ознакомление с письменностью и основными линиями соединения всех заглавных и строчных букв и учением правильно писать каллиграфию. Способ соединения трех видов (нижний,средний,верхний) в записи. Указание звуков соответствующими письменными буквами в слове. В первое время после звуко – буквенноог анализа, потом самостоятельно писать слова, предложения. Списывание с печатного и письменного текста слова и небольших предложений. Письмо под диктовку слов и предложений, у которых не расходятся произношение и правописание. Осознание необходимости соблюдения при письме таких графических средств, как интервал между словами, проставление знака переноса между ними.

Сравнение написания слов в тетради с помощью орфографического чтения.

Уроки татарского языка после окончания курса алфавита будут преподавать за счет 2 уроков в неделю.

Әлифба чоры, яки төп чор

Барлык баш һәм юл хәрефләренең язылышы һәм аларның тоташтыруның төп сызыклары белән таныштыру һәм каллиграфик дөрес язарга өйрәтү. Язуда өч төрле (аскы,урта,өске) тоташтыру алымы. Авазларны сүздә тиешле язма хәрефләр белән күрсәтү. Сүздәге хәрефләрне, аларны тоташтырган сызыкларын өзмичә ритмик язуны булдыру , дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес урнаштыру. Башта укытучы белән иҗек –аваз анализы ясаганнан соң, тора бара мөстәкыйль рәвештә сүзләр, җөмләләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәкләрдән сүзләр, җөмләләр күчереп язу. Үрнәк текст белән чагыштырып карау һәм сүзләрне иҗекләп орфографик уку ярдәмендә дәфтәргә язылганнарның дөреслеген тикшерү. Әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләрне, шундый өч-дүрт сүздән торган җөмләләрне диктант итеп язу.

Татар теле дәресләре әлифба курсы тәмамланганнан соң атнага 2 дәрес хисабыннан укытыла.

Звуки и буквы

Звуки речи. Правильное чтение и письмо слогов и слов. Разделение слов на слоги, перенс с одной строки на другую.. Использование графических средств, таких как разрыв между словами, использование знака переносаа, Красная строка. Правильно называть букв в алфавите, знать порядок их расположения. Гласные и согласные звуки. , правильное написание букв, обозначающих их.

Выделение отдельных гласных и согласных из прослушанного слова. Определение количества и последовательности букв и звуков. Сравнение слов, отделяющихся друг от друга одним или несколькими буквами (звуками).

Определение гласных и согласных, твердых и мягких, ударных и безударных, звонких и глухих согласных.

Слог. Деление слова на слоги. Определение ударного слога.

Авазлар һәм хәрефләр

Аваз һәм хәрефне аеру. Иҗекләрне һәм сүзләрне дөрес уку һәм язу. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, аларны юлдан юлга күчерү. Сүзләр арасында буш урын калдыру, юлдан-юлга күчерү билгесе кую, кызыл юл кебек график чараларны куллану. Алфавиттагы хәрефләрнең исемен дөрес әйтү, аларның урнашу тәртибен белү. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар , аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы.

Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Яңгырау һәм саңгырау тартыклар, аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышы. Парлы һәм парсыз яңгырау һәм саңгырау тартыклар.

Синтаксис

Различение предложений, словосочетаний и слов, понимание их сходства и различий. Предложения по цели высказывания: повествовательные, вопросительные, повелительные, восклицательные. Определение восклицательную/невосклицательную интонацию предложения.

Синтаксис

Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр, аларны дөрес интонация белән уку. Җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую.

Морфология

Дать понятие о частях речи. Слова , называющие предметы.Собственные и нарицательные имена, их написание . Определение имен существительных, отвечающих на вопросы кто? что? Слова, выражающие действие предмета и признак предмета.

Морфология

Сүз төркемнәре турында төшенчә бирү. Предметны белдерүче сүзләр. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр, аларның язылышы . *Кем?Нәрсә?* сорауларына җавап биргән исемнәрне аеру. Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр. Эш- хәрәкәтне белдерүче сүзләр. Билгене белдерүче сүзләр.

Развитие речи

Составлени из слогов слова,из слов словосочетания и предложения. Составить рассказ из трех-четырех предложений. Составление небольшого рассказа по рисунку. Писать по памяти стихи, загадки, пословицы.

Бәйләнешле сөйләм

Иҗекләрдән сүзләр, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзү. Өч-дүрт җөмләдән торган хикәя төзеп язу. Рәсем буенча кечкенә хикәя төзү. Шигырь, табышмак, мәкальләрне ятлап хәтер диктанты язу.

2 нче сыйныф
2 класс

Фонетика и орфоэпия

Звуки и буквы. Гласные и согласные звуки. Твердые и мягкие звуки. Тонкое сочетание звуков. В написании буквы, обозначающие гласные звуки. Отличать звуки и буквы. Гласные звуки.

Слог. Правила деления слов на слоги, переноса с одной строчки на другую.

Звонкие и глухие, парные, и непарные. В написании буквы, обозначающие звонкие согласные. Характерные только татарскому языку звуки [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [җ], [ң], [һ]

Правильно писать слова, в которые входят буквы Е,ю, я. Звучание глухих звуков. Правописание двойных согласных.

Правильное написание и чтение слов, в которых есть буквы ъ и ь

Фонетика һәм орфоэпия

Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Язуда сузык аваз-

ларны белдерә торган хәрефләр. Аваз һәм хәрефләрне аеру. Сузык авазлар.

Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләре.

Яңгырау һәм саңгырау, парлы һәм парсыз тартыклар. Язуда тартык авазларны белдерә торган хәрефләр. Татар теленә генә хас булган [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [ж], [н], [h] авазлары.

Е, ю, я хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу.Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы. Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе.

ъ һәм *ь* хәрефләре кергән сүзләрне дөрес язу һәм уку.

Графика

Татарский алфавит: знание порядка и названия букв наизусть. Умение пользоваться алфавитом при работе со словарями

Татар алфавиты: хәрефләрнең тәртибен һәм исемен яттан белү. Сүзлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана белү.

Слово

Корень слова. Однокоренные слова. Суффиксы и окончания . Особенности словообразования. Слова, выражающие предмет. Имена собственные и нарицательные . Написание названий людей, фамилий, названий городов, сел, рек, названий животных с заглавной буквы.

Слова, выражающие действие. Их смысл и особенности использования предложения.

Слова, выражающие признак предмета, их употребление в предложении. Особенность синтаксической связи имени и качества на татарском языке.

Слово, словосочетание и предложение. Составление словосочетаний и предложений. Простое и сложное предложение. Главные члены предложения. Порядок слов в предложении. Виды предложения и их правильное произношение.

Сүз

Сүз тамыры. Тамырдаш сүзләр. Кушымчалар. Сүз ясалу үзенчәлекләре.

Предметны белдергән сүзләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу.

Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр. Аларның мәгънәсе һәм җөмләдә куллану үзенчәлекләре.

Предметның билгесен белдергән сүзләр, аларны җөмләдә куллану. Татар телендә исем һәм сыйфатның синтаксик бәйләнеш үзенчәлеге.

Сүз, сүзтезмә һәм җөмлә. Сүзтезмә һәм җөмләләр төзү. Җыйнак һәм җәенке җөмлә. Җөмләнең баш кисәкләре. Җөмләдә сүз тәртибе. Әйтү максаты ягыннан җөмләнең төрләре, аларның дөрес әйтелеше.

Развитие речи

Порядок расположения предложений в тексте (взаимосвязь). Определение темы текста, поиск основного мнения. Разделите текст на части и установите название.Составление текста по рисункам с использованием опорных слов. Рассказать содержание текста по предложенному заданию.Стихи, пословицы, поговорки и загадки. Правильное использование слов, присущих татарской речевой литературе.

Бәйләнешле сөйләм

Текстта җөмләләрнең урнашу тәртибе (үзара бәйләнеше). Текстның темасын билгеләү, төп фикерен табу. Текстны кисәкләргә бүлү һәм исем кую.

Рәсемнәр буенча, терәк сүзләр кулланып, текст төзү. Тәкъдим ителгән бирем буенча текстның эчтәлеген сөйләү.

Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмаклар ятлау. Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану.

3 класс/ 3 сыйныф

Лексика. Слово

Слово и его лексическое значение. Однозначные и многозначные слова, их различение. Прямое и переносное значение слова, употребление в собственной речи. Заимствованные слова в татарском языке. Синонимы и антонимы, омонимы: использование в речи. Словарное богатство татарского языка. Словари татарского языка: толковый словарь татарского языка, словари синонимов, антонимов, омонимов и их использование в учебной деятельности и повседневной жизни.

Лексика. Сүз.

Сүз һәм аның лексик мәгънәсе.Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, аларның аермасы.Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре,аларны сөйләмдә куллану. Татар телендә алынма сүзләр.Синонимнар һәм антонимнар, омонимнар: аларны сөйләмдә куллану. Татар теленең сүзлек байлыгы.Татар телендә сүзлекләр: татар теленең аңлатмалы сүзлеге, синонимнар, антонимнар, омонимнар сүзлекләре һәм аларны көндәлек тормышта , уку эшчәнлегендә куллану.

Состав слова и словообразование

Понятие об однокоренных словах, их отличия от синонимов и омонимов. Однокоренные слова и различные формы одного и того же слова.

Выделение и определение значимых частей слова: корня слова и аффикса. Понятие о словообразовательных и словоизменяющих аффиксах. Разбор слова по составу. Выполнение упражнений с элементами словообразовательного анализа.

Разные способы проверки правописания слов: изменение формы слова; подбор однокоренных слов; использование орфографического словаря.

Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы

Сүзнең мәгънәле кисәкләрен билгеләү: тамыр һәм кушымча. Сүз ясагыч кушымчалар турында төшенчә. Сүзне төзелеше буенча тикшерү.
Тамырдаш сүзләр турында төшенчә. Аларның синонимнардан һәм омонимнардан аермасы. Тамырдаш сүзләр һәм бер үк сүзнең төрле формалары.

Сүзләрнең дөрес язылышын тикшерү ысуллары: сүзнең формасын үзгәртү, тамырдаш сүзләр сайлау, орфографик сүзлек куллану.

Морфология

Понятие о частях речи.

***Имя существительное**. Значение и употребление. Формы единственного и множественного числа. Правописание аффиксов множественного числа. Названия и вопросы падежей. Склонение имен существительных. Выполнение упражнений на морфологический анализ существительных.*

***Глагол**. Значение глагола и употребление в речи. Положительная (утвердительная) и отрицательная формы глаголов. Спряжение глаголов. Формы настоящего, прошедшего и будущего времени изъявительного наклонения. Правописание аффиксов будущего времени изъявительного наклонения: -ар, -әр, -ыр, -ер, -р, -ачак, -әчәк, -ячак, -ячәк(практическое овладение).*

Морфологический анализ глаголов.

***Имя прилагательное**. Значение и употребление в речи. Степени сравнений имен прилагательных: положительная, сравнительная, превосходная, уменьшительная. Правописание аффиксов сравнительной степени: - рак, -рәк и частиц в превосходной степени.*

***Местоимение**. Общее представление о местоимении. Личные местоимения, значение и употребление в речи. Личные местоимения 1, 2, 3-го лица, единственного и множественного числа. Склонение личных местоимений*

***Частицы.** Приемы и способы различия частиц да, дә, та, тә от аффиксов местно-временного падежа –да, -дә, -та, -тә. Правописание частиц.*

*Послелоги**, их значение в речи. Употребление послелогов с именами существительными и местоимениями в разных падежах.*

Морфология

Сүз төркемнәре турында төшенчә.

Исем. Мәгънәсе һәм кулланылышы. Берлек һәм күплек саннары. Күплек сан кушымчаларының дөрес язылышы. Татар телендә килешләр һәм аларның сораулары. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Исемнәргә морфологик анализ ясау күнегүләре.

Фигыль. Фигыльнең мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. Фигыльнең барлык һәм юклык формалары. Фигыльнең зат-сан белән төрләнеше. Хикәя фигыльнең хәзерге, үткән һәм киләчәк заманнары. -ар, -әр, -ыр, -ер, -р, -ачак, -әчәк, -ячак, -ячәк киләчәк заман хикәя фигыль кушымчаларының дөрес язылышын гамәли үзләштерү.

Фигыльләргә морфологик анализ.

Сыйфат. Мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. Сыйфат дәрәҗәләре: гади(төп), чагыштыру, артыклык, кимлек. Чагыштыру дәрәҗәсендәге –рак, -рәк кушымчаларының һәм артыклык дәрәҗәсендәге кисәкчәләрнең дөрес язылышы.

Алмашлык. Алмашлык турында гомуми күзаллау.Зат алмашлыклары, мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше.

Кисәкчә. *да, дә, та, тә* кисәкчәләрен *–да, -дә, -та, -тә* урын-вакыт килеше кушымчаларыннан аерып таный белү ысуллары. Кисәкчәләрнең дөрес язылышы.

Бәйлекләр, аларның сөйләмдәге әһәмияте. Бәйлекләрне исемнәр һәм алмашлыклар белән төрле килешләрдә куллану.

Синтаксис

Предложение. *Разновидности предложений по цели высказывания (повествовательные, вопросительные и побудительные). Знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный и восклицательный знаки. Интонационные особенности повествовательных, побудительных, вопросительных и восклицательных предложений (практическое усвоение).*

Словосочетание. *Сходство и различие предложения, словосочетания, слова. Различение главного и зависимого слова в словосочетании.*

Синтаксис

Җөмлә. Әйтелү максатыннан чыгып, җөмләләрнең төрләре(хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы). Җөмлә ахырында тыныш билгеләре: нокта, сорау һәм өндәү билгеләре. Хикәя, сорау, өндәү(боеру), тойгылы җөмләләрнең интонацион үзенчәлекләре(гамәли үзләштерү).

Баш һәм иярчен кисәкләр турында төшенчә. Ия һәм хәбәр. Җөмләдә сүзләр бәйләнешен билгеләү.

Җөмләдә сүз тәртибе. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр турында төшенчә.

Сүзтезмә. Сүз, сүзтезмә, җөмләнең охшаш һәм аермалы яклары. Сүзтезмәдәге ияртүче һәм иярүче сүзләрне таный белү.

Развитие речи

Текст. Определить тему текста, основное мнение, разбить на абзацы. Основные особенности описывающих и повествующих текстов. Ознакомление с этикой речи.

Бәйләнешле сөйләм

Текст. Текстның темасын, төп фикерен билгеләү, абзацларга бүлү. Тасвирлаучы һәм хикәяләүче текстларның төп үзенчәлекләре. Сөйләм этикасы белән таныштыру.

4 класс/4 сыйныф

Слово. Словарный запас. Лексическое значение слова

Слово и его значение, однозначные и многозначные слова, устойчивые выражения, заимствованные слова, синонимы, антонимы, омонимы. Использование слов в прямом и переносном значении. Устаревшие и новые слова. Использование данных знаний на практике. Татарско-русский, русско-татарский словари, орфографический словарь, толковый словарь, словарь фразеологизмов.

Сүз. Телнең сүзлек байлыгы . Сүзнең лексик мәгънәсе.

Сүз һәм аның мәгънәсе, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр, тотрыклы сүзтезмәләр, алынма сүзләр, синоним,антоним, омонимнар. Сүзне туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану. Искергән һәм яңа сүзләр. Бу белемнәрне гамәли сынап карау. Татарча-русча, русча- татарча сүзлекләр, орфографик сүзлек, аңлатмалы сүзлек, фразеологик әйтелмәләр сүзлеге .

Строение слова

В 4 классе тема “Строение слова” углубляется: составные, сложные, парные, строение и правильное написание, особенности заимствованных слов из русского языка; анализировать строение слова, правила правописания ъ и ь , способ добавления окончание к словам, которые не подчиняются законку сингармонизма . Анализ строения слова

Сүз төзелеше

4 нче сыйныфта “Сүз төзелеше” темасы тагын да тирәнәйтелә: ясалма, кушма,парлы, тезмә сүзләрнең, ясалышы һәм дөрес язылышы, рус теленнән татар теленә кергән алынма кушма сүзләрнең үзенчәлекләре; сүз төзелешенә анализ ясау ,кушма сүзләрдә ь һәм ъ хәрефләренең язылыш кагыйдәләре, сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә сүз ясагыч кушымчаларның ялгану тәртибе. - Сүз төзелешенә анализ.

Части речи

Сүз төркемнәре

Имя существительное

Повторение знаний о значении, вопросах, формах, строении, роли имени существительного в предложении. Наблюдение, как имена существительные могут выступать в предложении в роли сказуемого. Имена существительные собственные и нарицательные. Имена существительные единственного и множественного числа. Изменение имен существительных по падежам. Окончания слов, которые не подчиняются законку сингармонизма. Особенности твердых и мягких слов. Правильное написание падежных окончаний имен существительных. Именительный падеж. Возможность имен существительных употребляться в предложении в данной форме в виде подлежащего, сказуемого и дополнения. Значение творительного падежа , его функция в предложении. Изменение по падежам имен существительных во множественном числе. Связь разных имен существительных в предложении с союзами.

Исем

Мәгънәсе, сораулары, формалары, ясалышы, җөмләдәге урыны турында кабатлау.Исемнәрнең хәбәр булып килүләренә күзәтүләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Берлек һәм күплек сандагы исемнәр. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше. Калын һәм нечкә төрләнеш. Сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә кушымча ялгау. Килеш кушымчаларының дөрес язылышы. Баш килеш. Бу формада исемнәрнең

җөмләдә ия, хәбәр, иярчен кисәк була алулары. Төшем килешенең мәгънәсе, җөмләдәге функциясе. Күплек сандагы исемнәрнең килешләр белән төрләнеше. Төрле килешләрдә исемнәрнең бәйлекләр белән кулланылуы.

Глагол

Глагол – одна из сложных частей речи. В 4 классе повторитьматериал 1-3 класса о глаголах, о его формах; формы будущего времени. Положительная и отрицательная форма глагола. Повелительное наклонение глагола. Смысл глаголов повелительного наклонение, изменение их по числам и по лицам. Использование глаголов повелительного наклонение, правильное их написание. Глаголы в предложении выполняют роль сказуемого, развитие знаний о иснонимах и антонимах у глаголов.

Фигыль

Фигыль - катлаулы сүз төркеме. 4 нче сыйныфта 1-3 нче сыйныфта үткән материал искә төшерелә һәм хикәя фигыльнең билгеле үткән заман, нәтиҗәле үткән заман формалары; киләчәк заман формалары: билгесез киләчәк заман, билгеле киләчәк заман турында яңа мәгълүмат өстәлә. Фигыльнең барлык һәм юклык формалары. Боерык фигыль. Боерык фигыльнең мәгнәсе , зат-сан белән төрләнеше. .Боерык фигыльне куллану, дөрес язу. Фигыльнең җөмләдә хәбәр булып килүе, антоним Һәм синоним фигыльләр турында мәгълүмат бирү.

Имя прилагательное

Степени сравнения имен прилагательных. Строение мимен прилагательных разных степеней, правильное написание и использование. Роль имен прилагательных в предложении (является второстепенным членом или сказуемым). Использование имен прилагательных в прямом и переносном значении. Имена прилагательные – антонимы, синонимы.

Сыйфат

Сыйфат дәрәҗәләре. Дәрәҗә формаларының ясалышы, дөрес язылышы һәм кулланылышы. Сыйфатның җөмләдәге роле (иярчен кисәкләр һәм хәбәр булып килүе). Сыйфатларның туры һәм күчерелмә мәгнәдә кулланылуы. Антоним сыйфатлар, синоним сыйфатлар.

Местоимение

Местоимение – самостоятельная часть речи. Местоимение заменяет другие члены предложения (имя существительное, имя прилагательное, имя числительное и наречие). Местоимение не обозначает предмет или его признаки, а зтолько заменяет другие части речи и получает их грамматические особенности. Роль местоимений в предложении. Изменение личных местоимений по падежам, правильное написание и изучение вопросительных местоимений. Вопросы падежей тоже являются вопросительными местоимениями. Использование местоимений в речи.

Алмашлык

Алмашлык – мөстәкыйль сүз төркеме. Ул сөйләмдә башка сүз төркемнәрен (исем, сыйфат, сан һәм рәвешне) алыштырып килә. Алмашлык предметны яки билгене генә белдерми , ул бары тик үзе алыштырып килә торган сүз төркеменең грамматик билгеләренә ия була. Алмашлыкларның җөмләдәге роле. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше, дөрес язылышы кабатлана һәм сорау алмашлыклары турында яңа мәгълүмат бирелә. Килеш сораулары сорау алмашлыкларына керәләр. Алмашлыкларның сөйләмдә кулланылышы.

Имя числительное

Имя числительное обозначает количество предметов, их порядок. Имя числительное не изменяется когда согласуется с именем существительным. Роль в предложении. Некоторые группы имен числительных : количественные, порядковые.

Сан

Сан предметның исәбен, микъдарын белдерә торган сүз төркеме. Сан исем белән кулланылганда төрләнми. .Җөмләдәге роле. Кайбер сан төркемчәләре :микъдар саннары, тәртип саннары.

Наречие

Наречие –самостоятельная часть речи, которая обозначает лексико-грамматический признак глагола. Роль наречий в предложении. С морфологической точки зрения – не изменяется. Отвечает на вопросы как? когда? где? сколько? Обозначает признак действия , признак признака. Наречия, которые часто употребляются в речи, их правильное написание.

Рәвеш

Рәвеш - мөстәкыйль сүз төркеме, лексик-грамматик яктан эш-хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә. Рәвешләрнең җөмләдәге роле. Морфологик яктан - төрләнми. Ул ничек? кайчан? кая? кайда? никадәр? күпме ? кебек сорауларга җавап бирәләр. Эш яки хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә торган сүз төркеме. Сөйләмдә актив кулланыла торган рәвешләр, аларның дөрес язылышы.

Частицы

Поняте частицы первоначально дается в 3 классе. Частицы. Их правильное написание. Частицы применяются для придания словам разных оттенков. Частицы не являются самостоятельной частью речи. Многие частицы бывают многозначными, их значение определяется от того, к какому слову они относятся, в каком месте стоят, от строения предложения, от интонации.

Кисәкчәләр

Кисәкчәләр турында беренче мәгълүмат 3 нче сыйныфта бирелә. Кисәкчәләр (да, дә, та, тә, гына, генә, кына, кенә, ук, үк, ич, бит). Аларның дөрес язылышы. Кисәкчәләр сүз яки җөмләгә төрле төсмер өстәү өчен кулланылуы ачыклана. Кисәкчәләр аерым торганда мәгънә белдерми. Бик күп кисәкчә күп мәгънәле була,һәм аларның мәгънә төсмерләре нинди сүзгә иярүләренә, кайсы урында килүләренә, җөмлә төзелешенә, аның интонациясенә карап үзгәрә.

Союзы

Повторение знаний , изученных в 1-3 классах. Союз –вспомогательная часть речи, поэтому главное значение союзов связь слов в предложении. Наблюдение того, как союзы используются с именами существительными и местоимениями в разных падежах. Союз – это одна из грамматических категорий.

Бәйлекләр

1-3 нче сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау. Бәйлек- ярдәмче сүз, шуңа күрә, төшенчәдә төп урынны бәйлекнең функциясе, үтәгән хезмәте алып тора: бәйлекләр сүзләрне бәйлиләр. Төрле килешләрдә исемнәрнең һәм зат алмашлыкларының бәйлекләр белән килүенә күзәтүләр. Бәйлек төшенчәсе грамматик категория итеп аңлатыла.

Словосочетание

В 4 классе даетсяболее глубокое понятие словосочетания: объяснение различия словосочетания и сочетания слов, как они образуются, пути происхождения, наличие в словосочетаниях главного и зависимого слова.

Сүзтезмә

4 нче сыйныфта сүзтезмәләргә шактый эзлекле мәгълүмат бирү күздә тотыла : сүзтезмә һәм тезмә сүзләр арасындагы аерманы аңлату, сүзтезмәләрнең барлыкка килү юлларын ныгыту, сүзтезмәдәге ияртүче һәм ияртүче сүз турында белемнәрне тирәнәйтү.

Предложение

Главные члены предложения. Отличие главных членов от второстепенных. Связь слов в предложении. Определение подлежащего и сказуемого. Распространенные и нераспространенные предложения. Второстепенные члены предложения. Определение. Дать понятие определения, которое часто выражается именем.

Җөмлә

Җөмләнең баш кисәкләре. Баш һәм иярчен кисәкләрнең аермасы. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Ия белән хәбәр билгеләмәсе . Җыйнак һәм җәенке җөмләләр . Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.. Аергычка билгеләмә бирү һәм аның сыйфат белән белдерелүе .

Однородные члены предложения

Однородные члены предложения, интонация перечисления, связь слов с помощью предлогов, знаки препинания между однородным членами предложения. Предложения с однородными подлежащими и однородными сказуемыми. Однородные члены предложения, знаки препинания в данных предложениях. Дать понятие обращения. Научить ставить знаки препинания при обращении. Простые и сложные предложения. Сложные предложения состоящие из 2-3 простых предложений. Сложносочиненные сложные предложения, знаки препинания в данных предложениях.

Җөмләнең тиңдәш кисәкләре

Җөмләнең тиңдәш кисәкләрен һәм тиңдәш кисәкләрнең үзара санау интонациясен, теркәгечләр ярдәмендә бәйләнешен төшендерү, тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләренең куелышын аңлату. Тиңдәш ияле һәм тиңдәш хәбәрле җөмләләр. Тиңдәш кисәкләр арасында **һәм, я, да-дә, та-тә, ә, ләкин** теркәгечләре, тиңдәш кисәкләр янында тыныш билгеләре.Эндәш сүзләр турында төшенчә бирү. Эндәш сүзләр һәм алар янында тыныш билгеләрен куярга өйрәтү. Гади һәм кушма җөмләләр турында төшенчә бирү. Составында 2-3 гади җөмлә булган кушма җөмләләр**.** Тезмә кушма җөмләләрдә **һәм, ә, ләкин, әмма** теркәгечләре, алар янында тыныш билгеләре.

Развитие связной речи

Речь, ее роль в жизни человека. Использование в речи текстов на определенную тему (описание, повествование, рассуждение) , развитие монологической речи. Текст. Признаки текста. Смысловая связь предложений в тексте. Название текста. Преемственность предложений в тексте. Связь частей текста, понятие красной строки. Дать название тексту, определить часть текста и предложения, коррекция текста. Составление плана текста. Составление текста по данному плану. Тексты описание и повествование , их особенности. Поздравление и письмо. Составление текста , соблюдая все правила орфографии и пунктуации, использование в текстах синонимов и антонимов. Знакомство с изложением и сочинением (не заучивая определения) : писать изложение и сочинение, используя весь или часть предложенного текста, повествование –описание.

Бәйләнешле сөйләм

Сөйләм, аның тормыштагы роле. Билгеле бер темага караган төрле (сурәтләү, хикәяләү характерындагы) сөйләм текстлары кулланып, телдән монологик сөйләмне гамәли яктан үзләштерү. Текст. Текст билгеләре. Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге.Текстка исем бирү.Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә. Текстка исем бирү, җөмлә һәм текст кисәкләрен билгеләү, җөмлә һәм текст кисәкләре эзлеклелеген төзәтү. Текстның планын төзү. Бирелгән план буенча үз текстыңны төзү. Сурәтләү һәм хикәяләү характерындагы текстлар, аларның үзенчәлекләре. Котлау тексты һәм хат язу. Язма сөйләмнең төгәллеген, дөреслеген һәм сәнгатьлелеген саклап, үз

текстыңны төзү һәм бирелгән текстларны тикшереп төзәтү, текстта синонимнар, антонимнар куллану. Изложение һәм сочинениенең төп төрләре белән танышу (билгеләмәләрен ятламыйча): бирелгән текстны тулысынча файдаланып яки аерым урыннарын (сүзләрен) сайлап алып языла торган изложение, сочинение элементлары булган изложение, хикәяләү-сурәтләү рәвешендәге сочинение һ.б.

Тематическое планирование
Тематик планлаштыру

Тема раздела **Бүлекнең темасы**	*Количество часов* **Сәгать саны**	*Основные виды деятельности учащихся* **Укучыларның төп эшчәнлелек төрләре**
1 класс **1 нче сыйныф**		
Добукварный период **Грамотага әзерлек чоры**	4	*Усвоение гигиенических требований при письме, воспитывать привычку к постоянному соблюдению правил. Общее представление об устной и письменной речи.. Умение красиво говорить, читать и писать.* *С помощью графических схем можно разделить речь на предложения, предложения, разобрать слова на предложения и звуки.* Язу гигиенасы кагыйдәләре белән таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү.Кешеләрнең әйтеп һәм язып сөйләшүләрен гомуми күзаллау. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау. График схемалар ярдәмендә сөйләмне — җөмләләргә, җөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне иҗек һәм авазларга таркату.
Букварный период **Әлифба чоры**	37	*Ознакомление и каллиграфическое правописание всех заглавных и строчных букв с основными линиями их соединения. Указание звуков соответствующими письменными буквами в слове. Осознание необходимости соблюдения при письме таких графических средств, как интервал между словами, проставление знака переноса между ними. Списывание с печатного и письменного текста слова и небольших предложений.* *Списывание слов, предложений в соответствии с изучаемой темой. Сравнение написанных букв с предложенным учителем образцом. Письмо предложений состоящих из 3-4 слов, не имеющих различий в произношении и написании .* Барлык баш һәм юл хәрефләренең язылышы һәм аларның тоташтыруның төп сызыклары белән таныштыру һәм каллиграфик дөрес язарга өйрәнү. Авазларны сүздә тиешле язма хәрефләр белән күрсәтү. Сүздәге хәрефләрне, аларны тоташтырган сызыкларын өзмичә ритмик язуны(ас-ос)

		булдыру, дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес урнаштыралар. Башта укытучы белән иҗек–аваз анализы ясаганнан соң, тора бара мөстәкыйль рәвештә сүзләр, җөмләләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәкләрдән сүзләр, җөмләләр күчереп язу. Үрнәк текст белән чагыштырып карау һәм сүзләрне иҗекләп орфографик уку ярдәмендә дәфтәргә язылганнарның дөреслеген тикшерү. Әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләрне, шундый өч-дүрт сүздән торган җөмләләрне әйтеп язу.
Послебукварный период **Әлифбадан соңгы чор**	4	*Правильное написание алфавита, чтение.Написание предложений отдельными словами. Правильно переписать текст.* Алфавитны дөрес язу,уку.Аерым сүзләр белән җөмләләр төзеп язу. Текстны дөрес итеп күчереп язу.
Звуки и буквы **Авазлар һәм хәрефләр**	4	*Умение различать звонкие и звонкие звуки. Согласование звуков . Правильное использование букв ь и ъ в письме. Определение звуко – буквенной состав в словах с буквами е, ю, я. Правильно читать и писать стихи и слова. Совершенствовать разделение слов на слоги, перенос их с одной строки на другую. Научиться читать слово с соответствующим ударением. Ознакомление с правилами правильного написания и их применением: запомнить, что буквы О, о пишутся только в первом слоге татарского слова.* Сузык һәм тартык авазларны аера белү. Калын һәм нечкә сузыклар, аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышын камилләштерү. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуын истә калдыру. Язуда **ъ** һәм **ь** хәрефләрен **дөрес** куллану. **Е – ё**, **ю**, **я** хәрефләре булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнешен билгеләү. Иҗекләрне һәм сүзләрне дөрес уку һәм язуны ныгыту. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, аларны юлдан юлга күчерүне камилләштерү. Сүзне тиешле басым белән укырга өйрәнү. Дөрес язу кагыйдәләре һәм аларның кулланылышы белән танышу: **о**, **ө** хәрефләренең татар сүзләренең беренче иҗегендә генә язылуын истә калдыру.
Синтаксис **Синтаксис**	3	*Умение находить границы предложений. Написание слова в начале предложения с заглавной буквы, совершенствование правильной постановки точки, вопроса и восклицательных знаков в конце предложения.* Җөмлә чикләрен таба белү. Җөмлә башындагы сүзне баш хәреф белән язу, җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләрен дөрес куюны камилләштерү.
Морфология	3	*Знакомство со словами обозначающие названия предмета. Разъяснение их смысла, вопросы; Собственные и нарицательные имена и их написания.* *Знакомство со словами, выражающими признак предмета, его смыслом и использованием в речи.*

Морфология		*Знакомство со словами, выражающими действия предметов.* Предметны белдергән сүзләр белән танышу. Аларның мәгънәләрен аңлату, сорауларын әйтү; Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр һәм аларның язылышын камилләштерү. Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр белән танышу. Предметның билгесен белдергән сүзләр, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы белән танышу. Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр белән танышу.
Орфография **Орфография**	6	*Умение находить в слове орфограммы, различать их и правильно писать. Написание заглавной буквы в первом слове предложения,именах людей, фамилиях людей,кличках животных,географических названиях.* Сүздә орфограмманы күрү,аерып алу, дөрес язу, шул орфограммага сүзләр табу. Җөмләнең беренче сүзендә,кеше исемнәрендә, кеше фамилияләрендә,хайван кушаматларында,географик атамаларда баш хәреф язу.
Развитие речи **Бәйләнешле сөйләм үстерү**	5	*Правописание небольших текстов (без пропуска букв и слогов, без замены мест), слов.. Произношение и написание предложений. Умение писать стихи, пословицы, поговорки по памяти. Передача содержания прослушанного или прочитанного в изложении. Написание небольших по своим свойствам текстов (сочинений).* Кечкенә текстларны дөрес итеп (иҗек һәм хәрефләрне төшереп калдырмыйча, урыннарын алыштырмыйча), сүзләп күчереп язу. Әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрдән төзелгән җөмләләрне ишетеп язу. Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмакларны хәтер диктанты итеп язарга өйрәнү. Тыңлаганның яки укыганның эчтәлеген изложение итеп язарга өйрәнү. Үзлекләреннән зур булмаган текстлар (сочинение) иҗат итеп язу.
***Всего* /Барлыгы**	**66**	
	2 класс/2 нче сыйныф	
Фонетика и орфоэпия **Фонетика һәм орфоэпия**	30	*Понимание разницы между звуком и буквой; характеристика звуков родного языка: твердые / мягкие звуки; парные/непарные, звонкие/ глухие согласные;* *Обнаружение звуков речи с ударением и безударными гласными. Характеристика звуков речи и ящика.* *Разделять слово на слоги, определять количество слогов. Использование правил, изученных при переписывании.* Аваз белән хәреф арасындагы аерманы аңлау; туган тел авазларына характеристика бирү: калын /нечкә сузыклар; парлы/парсыз, яңгырау/ саңгырау тартыклар; Сүздәге басымлы һәм басымсыз авазларны табу. Сузык һәм тартык авазларга характеристика

		бирү. Татар теленә генә хас булган авазларны дөрес әйтү. Сүзне иҗекләргә аеру, иҗекләр санын билгеләү. Күчереп язганда һәм әйтеп яздырганда өйрәнелгән кагыйдәләрне куллану.
Графика	2	*Различать звуки и буквы: буква как знак звука. Знание порядка букв в алфавите, использование алфавита для размещения слов в алфавитном порядке и при поиске необходимой информации.* Аваз һәм хәрефләрне аеру: аваз билгесе буларак хәреф. Алфавиттагы хәрефләр тәртибен белү, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру өчен һәм кирәкле мәгълүматны тапканда алфавиттан файдалану.
Слово **Сүз**	22	*Найти однокоренные слова из текста. Различать однокоренные слова и обозначать корень. Разделять однокоренные слова и словоформы. Найти основную часть слова. Кто? Что? знание имен, отвечающих на вопросы. Умение находить имена собственные и нарицательные.* *Знание прилагательных, отвечающих на вопросы какой?. Умение правильно использовать прилагательныхв речи.?Уметь распознавать и правильно использовать в речи глаголы, отвечающие на вопросы Что делает? Что делают? Что сделают?* Тексттан тамырдаш сүзләрне табу. Тамырдаш сүзләрне аеру һәм тамырын билгеләү. Тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларны аеру. Сүзнең төп өлешен табу. Кем? Нәрсә? сорауларына җавап бирә торган исемнәрне белү. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәрен танып белү. Нинди? Кайсы? сорауларына җавап бирә торган сыйфатларны танып белү. Сөйләмдә сыйфатларны дөрес куллана белү. Нишли? Нишлиләр? Нишләр? Нишләрләр? сорауларына җавап бирә торган фигыльләрне тану һәм сөйләмдә дөрес куллана белү.
Предложение **Җөмлә**	4	*Предложение состоит из группы слов, определяющих ее границы. Создание предложений из слов. Найти главные и второстепенные членыпредложения. Создание простых и сложных предложений. Регулировка связи слов в предложении. Из приведенных слов составить предложение. Найти все словосочетания в предложении. Разделять сложные и простые предложения. Цель высказывания и определение трех видов предложения по эмоциональному оформлению.* Җөмләне сүзләр төркеменнән аеру, аның чикләрен билгеләү. Сүзләрдән җөмләләр төзү. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен табу. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр төзү. Җөмләдәге сүзләр бәйләнешен көйләү. Бирелгән сүзләрдән җөмлә төзү. Җөмләдәге барлык сүзтезмәләрне табу. Җыйнак һәм җәенке җөмләләрне аеру. Әйтү максаты һәм эмоциональ бизәге буенча җөмләнең өч төрен билгеләү.
Развитие речи	10	*Определение темы и основной части текста. Присвоение темы тексту, приведение его имени в соответствие с текстом. Составление рассказа по рисунку с помощью предложенной в вводной*

Бәйләнешле сөйләм		*части и опорных слов.* *Составление плана текста и его использование в устной речи и письменном повествовании. Определение смысловых частей текста. Составление рассказа на заданную тему с использованием различных типов речи: описание, повествование, мышление; закрепление основных правил речевого этикета, речевой литературы (при общении с учащимися и взрослыми); освоение основных правил литературной речи на основе изученного словарного богатства.* Текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү. Текстка исем бирү, текст белән аның исемен туры китерү. Тәкъдим ителгән башлам өлеше һәм терәк сүзләр ярдәмендә рәсем буенча хикәя төзү. Текстның планын төзү һәм аны телдән сөйләгәндә һәм язмача хикәяләгәндә куллану. Текстта мәгънәле кисәкләрне билгеләү. Билгеләнгән темага, төрле сөйләм типларын кулланып, хикәя төзү: тасвирлау, хикәяләү, фикерләү; сөйләм этикетының, сөйләм әдәбенең (укучылар һәм өлкәннәр белән аралашканда) төп кагыйдәләрен ныгыту; өйрәнелгән сүзлек байлыгы нигезендә әдәби сөйләмнең төп кагыйдәләрен үзләштерү.
***Всего* /Барлыгы**	**68**	
3 класс 3 нче сыйныф		
Фонетика и орфопия **Фонетика һәм орфоэпия**	4	*Распознавать звонкие, глухие согласные и гласные звуки; находить в словах изученные орфограммы и объяснять написание слов, использовать орфографические словари.* *Делить слова на слоги и определить их количество. Перенос слов по слогам. Находить и исправить ошибки, допущенные при переносе слов с одной строки на другую. Использовать знание алфавита в работе с орфографическим и орфоэпическим словарями.* Яңгырау, саңгырау тартыкларны һәм сузык авазларны танып белү; өйрәнгән орфограммаларны табу һәм сүзнең дөрес язылышын аңлату, орфографик сүзлекләр куллану. Сүзләрне иҗекләргә бүлү һәм аларның санын билгеләү. Иҗекләргә бүлеп, сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Сүзләрне юлдан-юлга күчергәндә ясалган хаталарны төзәтә белү. Орфографик һәм орфоэпик сүзлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалану.
Лексика. Слово **Лексика. Сүз**	8	*Различать однозначные и многозначные слова, прямое и переносное значения слова, наблюдать за использованием в тексте, в собственной речи слов в переносном значении* *Отличать однокоренные слова от синонимов и омонимов. Находить в тексте синонимы и антонимы.* Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрне, сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләрен танып белү; текстларда, үз сөйләмендә күчерелмә мәгънәле сүзләрне куллана белү.

		Тамырдаш сүзләрне синонимнардан һәм омонимнардан аера белү. Тексттан синоним һәм антонимнарны билгеләү.
Состав слова и словообразование **Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы**	7	*Членить слова на корень и аффикс. Отличать словообразовательные аффиксы от словоизменяющих аффиксов.* *Отличать однокоренные слова от синонимов и омонимов.* *Различать способы словообразования слов.* Сүзләрне тамыр һәм кушымчаларга аеру. Тамырдаш сүзләрне билгели алу. Сүз ясалыш ысулларын танып белү.
Морфология ***Имя существительное*** **Исем**	37 15	*Различать части речи: существительное, прилагательное, местоимение, глагол.* *Распознавать одушевлённые и неодушевлённые, собственные и нарицательные имена существительные; изменять существительные по числам и падежам; различать названия падежей.* Исем, сыйфат, алмашлык, фигыль сүз төркемнәрен танып белү. Җанлы һәм җансыз, ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне тану; исемнәрне килеш, сан белән төрләндерү, килешләрнең исемнәрен дөрес әйтү.
Глагол **Фигыль**	11	*Изменять глаголы по временам и числам. Спрягать глаголы изъявительного наклонения настоящего, прошедшего и будущего времени.* Фигыльләрне заман, зат-сан белән төрләндерү. Хәзерге, үткән, киләчәк заман хикәя фигыльләрне зат-сан белән төрләндерү.
Сыйфат ***Имя прилагательное***	7	*Различать имена прилагательные, правильно употреблять в речи формы степеней сравнения.* Сыйфатларны таный алу, сыйфат дәрәҗәләрен сөйләмдә дөрес куллану.
Местоимение **Алмашлык**	2	*Просклонять личные местоимения. Различать падежные формы личных местоимений* Зат алмашлыкларын килеш белән төрләндерү. Кушымчаларына карап, зат алмашлыкларының кайсы килешкә каравын билгеләү
Частицы **Кисәкчә**	1	*Различать частицы да, дә, та, тә от аффиксов местно-временного падежа –да, -дә, -та, -тә.*да, дә, та, тә кисәкчәләрен –да, -дә, -та, -тә урын-вакыт килеше кушымчаларыннан аера белү.
Послелоги **Бәйлекләр**	1	*Употреблять послелогов с именами существительными и местоимениями в разных падежах.* Бәйлекләрне исемнәр, алмашлыклар белән төрле килешләрдә куллану.
Синтаксис ***Предложение*** **Җөмлә**	5	*Определять члены предложения: главные (подлежащее и сказуемое), второстепенные. Находить главные члены предложения* Җөмләнең баш(ия, хәбәр), иярчен кисәкләрен билгеләү. Җөмләнең баш кисәкләрен табу.
Словосочетание	2	*Различать предложения, словосочетания, слова, главного и зависимого слова в словосочетании*

Сүтезмә		Җөмлә, сүтезмә, сүзне, сүтезмәдәге ияртүче, иярүче сүзләрне аера белү.
Развитие речи **Сөйләм үстерү**	5	*Владеть нормами речевого этикета в общении со сверстниками и взрослыми.* *Знать: понятия «текст», «абзац», «план текста»; что значит начало и окончание текста, Составлять план к заданным текстам, выделять абзацы, находить связь предложений в тексте, сочинять тексты разных видов по плану. Различать понятия «текст-описание», «текст-повествование».* Яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашканда сөйләм этикеты нормаларына ия булу. “Текст”, “абзац”,“текст планы”; текстның башы һәм ахыры төшенчәләрен белү. Бирелгән текстларга план төзү, абзацларны билгеләү, тексттагы җөмләләрнең бәйләнешен билгеләү.
Всего **/Барлыгы**	**68**	
	4 класс **4 нче сыйныф**	
Повторение изученного в 1-3 классах **1-3 классларда өйрәнгәннәрне кабатлау**	4	*Повторить материал по фонетике, морфологии и синтаксису. Звуки и буквы, их отличие, гласные и согласные звуки, правописание и произношение отдельных звуков и букв. Строение сло , части речи. Повторить материал о предложении и его видах.* Фонетика,морфология һәм синтаксистан үткәннәрне кабатлау һәм тирәнәйтүне күздә тоту. Фонетикадан аваз һәм хәреф, алар арасындагы аерма, тартык һәм сузык авазлар, аерым авазларның дөрес әйтелешен һәм язылышын өйрәнү. Морфология буенча сүз төзелеше һәм аерым сүз төркемнәре искә төшерү. Синтаксистан җөмлә һәм аның төрләре искә төшерү.
Слово. Богатство языка. Лексическое значение слова **Сүз. Телнең сүзлек байлыгы. Сүзнең лексик мәгънәсе.**	7	*Повторить знания о слове и его значении, о однозначных и многозначных словах, заимствованных словах, синонимах, антонимах,омонимах. Применять полученные знания на практике. Закрепить умения работать с разными словарями и формами работы.* Сүз һәм аның мәгънәсен, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрне, алынма сүзләрне, синоним,антоним, омонимнарны искә төшерү. Бу белемнәрне гамәли сынап карарга өйрәнү. Төрле сүзлекләр белән эшләү күнекмәләрен ныгыту.
Строение слова **Сүз төзелеше**	7	*Познакомить с сложными, парными, составными словами, их строением, особенностями слов,заимствованных из русского языка. Научиться делать анализ строения слова.* Ясалма, кушма,парлы, тезмә сүзләрнең ясалышы һәм язылышы, рус теленнән татар теленә кергән алынма кушма сүзләрнең үзенчәлекләре белән танышу. Сүз төзелешенә анализ ясарга өйрәнү.
Части речи **Сүз төркемнәре.** ***Имя***	34 6	*Повторение о значении имен существительных, вопросах, формах, строении, их рли в предложении. Наблюдение того, что имена существительные могут в предложении быть сказуемым. Углубление знаний о именах существительных собственных и нарицательных,*

существительное **Исем**		*единственного и множественного числа. Углубленное изучение изменения имен существительных по падежам. Знакомство с твердым и мягким изменением имен существительных. Какие окончания бывают у имен существительных, которые не подчиняются законку сингармонизма. Познакомиться с изменением имен существительных по падежам. Возможность имен существительных употребляться в предложении в именительном падеже в виде подлежащего, сказуемого и дополнения. Значение творительного падежа , его функция в предложении.* Исемнең мәгънәсе, сораулары, формалары, ясалышы, җөмләдәге урыны турында кабатлау. Исемнәрнең хәбәр булып килүләрен күзәтүләр.Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр, берлек һәм күплек сандагы исемнәр турында белемнәрен тирәнәйтү. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнешен тирәнтен өйрәнү. Калын һәм нечкә төрләнеш белән танышу. Сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә кушымча ялгарга өйрәнү. Килеш кушымчаларының дөрес язылышы белән танышу. Баш килеш формасында исемнәрнең җөмләдә ия, хәбәр, иярчен кисәк була алуларына төшенү. Төшем килешенең мәгънәсе, җөмләдәге функциясе белән танышу.
Глагол **Фигыль**	8	*О глаголах, о его формах; формы будущего времени. Смысл глаголов повелительного наклонение, изменение их по числам и по лицам, правильное написание. Глаголы в предложении выполняют роль сказуемого, развитие знаний о иснонимах и антонимах у глаголов. Морфологический анализ глаголов.* Хикәя фигыльнең билгеле үткән заман, нәтиҗәле үткән заман формалары, киләчәк заман формалары: билгесез киләчәк заман, билгеле киләчәк заман турында яңа мәгълүмат алу. Боерык фигыльнең мәгнәсе , зат-сан белән төрләнеше, боерык фигыльне куллану, дөрес язу турында белем алу. Фигыльнең җөмләдә хәбәр булып килүе, антоним һәм синоним фигыльләр турында мәгълүмат алу. Фигыльгә морфологик анализ ясау.
Имя прилагательное **Сыйфат**	5	*Имя прилагательное, его значение и использование в речи. Закрепление знаний о вопросах имен прилагательных. Познакомить с признаками имен прилагательных : цвет, вкус, форма, характер. Знакомство с степенями сравнения имен прилагательных. Только некоторые имена прилагательные имеют степень сравнения. В предложении имена прилагательные связаны с именем существительным и являютсяопределением. Имена прилагательные связаны с именем существительным. Роль имен прилагательных в предложении (является второстепенным членом или сказуемым), антонимы, синонимы. Морфологический анализ имени прилагательного.* Сыйфат, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә куллану. Сыйфатның сорауларын ныгыту. Сыйфатның төс, тәм, форма, күләм, характер һ.б. билгеләрне белдерүе белән танышу. Сыйфат дәрәҗәләре белән танышу. Кайбер сыйфатларны гына дәрәҗәгә куеп була. Җөмләдә сыйфат исемне ачыклап килә һәм күбесенчә аергыч була. Сыйфатның исемгә бәйләнеп килүе. Сыйфатның җөмләдәге

		функциясе(аергыч, хәбәр), синоним һәм антоним сыйфатларны өйрәнү. Сыйфатка морфологик анализ ясау.
Местоимение **Алмашлык**	4	*Дать понятие местоимения. Изучение роли местоимения в предложении. Личные местоимения, их смысл и использование их в речи. Личные местоимения 1.2,3 лица, единственного и множественного числа, изменение их по падежам. Изменение личных местоимений по падежам, повтореие правильного правописания , изучение вопросительных местоимений. Вопросы падежей тоже являются вопросительными местоимениями. Вопросительные местоименя отвечают на вопросы какой, который, как, зачем.* Алмашлык турында гомуми төшенчә бирү. Алмашлыкларның җөмләдәге ролен өйрәнү. Зат алмашлыклары, аларның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. I, II, III зат алмашлыклары, аларның берлек һәм күплек сан формалары, килеш белән төрләнешен өйрәнү. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше, дөрес язылышын кабатлау һәм сорау алмашлыклары турында яңа мәгълүмат алу. Килеш сорауларының сорау алмашлыкларына керүен белү. Сорау алмашлыкларына тагын нинди, кайсы, ничек, ник, нигә, ничәнче кебек сүзләр керүе белән танышу.
Имя числительное **Сан**	4	*Имя числительное обозначает количество предметов, их порядок. Имя числительное не изменяется когда согласуется с именем существительным. В предложении может быть определением, сказуемым, а также когда используется без имени существительного может быть другими членами предложения. Познакомить с определением имени числительного, его значением, вопросами. Имя числительное связано с именем существительным , дать понятие количественных и порядковых числительных.* Предметның исәбен, микъдарын белдерә торган сүз төркеме белән танышу. Санның исем белән кулланылганда төрләнмә вен төшенү. Җөмләдә аергыч, хәбәр һәм исемнән башка кулланылганда, җөмләнең бүтән кисәкләре дә була алуын аңлау. Санның билгеләмәсе (мәгънәсе, сораулары) белән танышу. Санның исемне ачыклап килүе, сан белән ачыкланып килгән исемнең саналмыш булуы, кайбер сан төркемчәләре(микъдар саннары, тәртип саннары) турында беренче мәгълүмат алу.
Наречие **Рәвеш**	3	*Наречие отвечает на вопросы как? когда? где? сколько? обозначает признак действия , признак признака. Наречие –самостоятельная часть речи, которая обозначает лексико-грамматический признак глагола, с морфологической точки зрения – не изменяется. С синтаксической точки зрения обозначает признак действия, признак признака, в предложении бывает обстоятельством.* Рәвешнең ничек?, кайчан? Кая? Кайда? Никадәр? Күпме? кебек сорауларга җавап булып

		килүе, эш яки хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә торган сүз төркеме булуын аңлау. Мөстәкыйль сүз төркеме, лексик-грамматик яктан эш-хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерүен, морфологик яктан – төрләнмәвен, кайбер рәвешләрнең артыклык яисә чагыштыру дәрәҗәсендә килә алуларын аңлау. Синтаксик яктан - җөмләдә фигыльне, сыйфатны һәм рәвешне дә ачыклап килүен, төп синтаксик функциясе- хәл икәнлегенә төшенү.
Частицы **Кисәкчәләр** ***Союзы*** **Бәйлекләр**	4	*Роль частиц и послелогов в речи, понятие отрицания. Использование частиц в речи. Многие частицы бывают многозначными, их значение определяется от того, к какому слову они относятся, в каком месте стоят, от строения предложения, от интонации. Наблюдение того, как союзы используются с именами существительными и местоимениями в разных падежах Три группы союзов (именительный падеж, дательный падеж, творительный падеж).* Кисәкчәләрнең сөйләмдәге роле-мәгънә, хис төсмерләрен, раслау, инкяр итүне белдерүе белән танышу. Аларны сөйләмдә дөрес куллану. Бик күп кисәкчәләрне күп мәгънәле була алуын һәм аларның мәгънә төсмерләре нинди сүзгә иярүләренә, кайсы урында килүләренә, җөмлә төзелешенә, аның интонациясенә карап үзгәрүен аңлау. Бәйлекләр сүзләрне бәйләгәндә, килешкә якын мәгънә белдерүен, үзләреннән алда килгән сүзнең билгеле бер килештә торуын, соравы белән танышу. Шуңа карап бәйлекләрне өч төркемчәгә аерырыга (баш, юнәлеш һәм чыгыш килеше) өйрәнү.
Словосочетание **Сүзтезмә**	1	*Объяснение различия словосочетания и сочетания слов, как они образуются, пути происхождения, наличие в словосочетаниях главного и зависимого слова.* Сүзтезмә һәм тезмә сүзләр арасындагы аерманы аңлау, сүзтезмәләрнең барлыкка килү юлларын ачыклау, сүзтезмәдәге иярүче һәм ияртүче сүз турында белемнәрне тирәнәйтү.
Предложение **Җөмлә**	7	*Закрепить знания о главных членах предложения, на какие вопросы они отвечают. Распространенные и нераспространенные предложения. Упражнения, как сделать из распространенного предложения нераспространенное и наоборот. Дать понятие определения, которое часто выражается именем прилагательным. Дать сведения о предложениях с однородными подлежащими, однородными сказуемыми, с однородными определениями. Однородные члены предложения, интонация перечисления, связь слов с помощью предлогов, знаки препинания между однородным членами предложения. Дать понятие обращения. Сложные предложения состоящие из 2-3 простых предложений. Сложносочиненные сложные предложения, знаки препинания в данных предложениях.* Ия белән хәбәр таба белүне, сорауларын куюны ныгыту. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр турында белемнәрне ныгыту. Җыйнак җөмләне тиешле сүзләр өстәп, җәенкеләндерә белү, җәенке җөмлә эченнән баш кисәкләрне аерып алу кебек күнегүләр эшләнелә**.** Аергыч турында

		мәгълүмат алу. Уметь находить определения в предложении. Җөмләдән иярчен кисәкләрне (аергычны) таба белү. Тиңдәш ияле, тиңдәш хәбәрле, тиңдәш аергычлы җөмләләр турында мәгълүмат алу. Тиңдәш кисәкләр арасында теркәгечләр булганда тыныш билгеләрен куярга өйрәнәләр.Эндәш сүзләр турында мәгълүмат алалар. Составында 2-3 гади җөмлә булган тезмә кушма җөмләләрне тиңдәш кисәкле гади җөмләләрдән аера һәм тикшерергә өйрәнү. Теркәгечләрне һәм тыныш билгеләрен куюны өйрәнү.
Текст. Развитие связной речи **Бәйләнешле сөйләм**	8	*Дать название тексту, определить часть текста и предложения, коррекция текста. Использование в речи текстов на определенную тему (описание, повествование, рассуждение), развитие монологической речи. Научиться отличать разные виды текстов. Изобразительные средства в тексте. Пересказ текста подробный и сокращенный. Поздравительная открытка, письмо , СМС. Упражнения для развития разговорной этики. Общение , с кем, когда, с какой целью. Уметь высказать свое мнение, привести доводы. Основные принципы при проведении беседы (как начать разговор, включение в беседу, поддержание беседы , заинтересовать собеседника. Нормы литературной речи в повседневной жизни (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с вопросом). Развитие монологической речи.* Текстның темасын, төп фикерен, аның өлешләрен билгели белү осталыгын камилләштерәләр. Текстларның төрләре (хикәяләү, тасвирлау, фикер йөртү). Текстларны бер- берсеннән аера һәм төзергә өйрәнәләр. Текстта сурәтләү чаралары. Текстларның эчтәлеген кыскартып һәм тулысынча сөйләү. Котлау открыткасы, хат, СМС язарга өйрәнү. Сөйләм этикасына караган күнегүләр. Аралашу ситуациясен – аралашу кем белән, кайда, нинди максат белән башкарылуын аңлау. Үз фикереңне әйтү һәм аны дәлилләү. Әңгәмә үткәрүнең төп күнекмәләрен үзләштерү (сүз башлау, әңгәмәгә кушылу, аны дәвам итү, игътибарны җәлеп итү һ.б.). Уку, көндәлек аралашу шартларында тел әдәбе нормаларын үзләштерү (сәламләү, хушлашу, гафу үтенү, рәхмәтле булу, сорау белән мөрәҗәгать итү). Монологик сөйләм төзү күнекмәләрен камилләштерү.
Всего **Барлыгы**	**68**	